

VIE NYB Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

91 M. 3 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1977 M. VASARIO [FEBRUARY] 4 D.

Telephone
APplegate 7-7257

- 30 CENTU

Sniego audros kankina Ameriką Europą ir Aziją

Stora sniego danga apklojo Šiaurės ir Rytų Ameriką, Europą ir Aziją. Po sniego lavina žuvo žmonių, padėtis labai sunki. Daugybė automobilių įstrigo didžiulėse sniego pusnyse.

Begalės sniego pastarosiomis dienomis sutrikdė judėjimą geležinkeliais ir keliais. Kalnų gyvenviečių atkirsta nuo pasaulio. Sniegas užvertė perėjas.

Meteorologai tvirtina, kad tokios žiemos nebuvo 14 metų. Daugelis gyvenviečių negali susisiekti su likusiu pasauliu. Paraližuota aviacija. Sutriko traukinių eismas, su pertraukomis tiekama elektros energija ir šiluma.

Atšiauri žiema nesitraukia iš rytinės Jungtinių Amerikos Valstijų dalies. Ledas surakino laivybos upes Mississippi ir Ohio valstijose. Pietuose, Georgia valstijoje, šalčiai sunaikino 20 procentų medvilnės derliaus. Pirmą kartą šiame šimte.

Nukelta į 19 psl.

Tomo Venclovo ateities planai

Tomas Venclova, kalbėjosi su Radio Liberty atstovais apie savo ateitį, planus. Paryžių pasiekė sausio 25 d. Iš Tar. S-gos valdžios gavo vizą penkeriems metams kaip kviestas profesorius į Berkeley universitetą Californijoje.

Vasario 8 d. atvyksta į Washingtoną ir 15 lanko New Yorką. Kadangi dėl vizos uždelsimo pavėlavo atvykti žiemos semestru, tai paskaitas universitete pradės tik balandžio mėn.

Nepaisant jo iškeliavimo, jis kaip anksčiau pasilieka Helsinkio grupės (kovojančios už susitarimo vykdymą) nariu.

Nukelta į 2 psl.

Juozas Paukštys, Vienybės Lietuvinkų įsteigėjas, gimęs 1861 m. Mirė Plymouth, Pa. 1906 m.

VIE NYB Ė ŽEN GIA Į ŠIMTAJĄ AMŽIŲ

V. Jysliaviene

1977 m. vasario 10 d. Vienybė pamini dar vieną gimtadienį. Ji žengia jau į šimtajį amžių!

Gimtadienio proga šiam numeriui naudojame dalį turinio, skirtą nebaigta Vienybės jubiliejinei laidai, norėdami pagerbti ir prisiminti Vienybės steigėją Juozą Paukštį ir buvusius darbuotojus, kurie tiek daug pasišventė, rūpindamiesi Vienybės leidimu ir išlaikymu.

Apie Juozą Paukštį ir jo žmoną Marę, jo talkininkę, žinių terandame mažai. Jo trumpą biografiją rasite 3 psl. Iš gyvųjų vienintelis asmuo, kuris galėtų plačiau apie Vienybės steigėją papasakoti, tai būtų Jonas Stepanaučkas, laidotuvių direktorius, gyvenantis Scrantone, Pa. Jis, sulaukęs 94-erių metų amžiaus, deja, nepajėgė atvykti į Vienybės 90 m. jubiliejinį bankietą, nors buvo pasiryžęs dalyvauti. Todėl dabar ruošiamės Stepanauką asmeniškai kada nors aplankyti ir papildyti informacijas jo atsiminimais ir anų laikų nuotraukomis.

Graudu, kad J. Paukštis, savo gyvenimą paskyręs lietuvių stiprinti išivijoje, mirė tragiškai, sulaukęs tik 45 m. amžiaus. Tuo tarpu jo įsteigtas laikraštis jau atšventė 90 metų sukaktį. Jeigu jo siela dar tūno kur nors dausose, tai neabejoju, kad ir jis tuo džiaugiasi. . .

* * *

Juozą Paukštį, idealistą ir kultūrininką, sunaikino lenkų kerštas jam už tai, kad jis stengėsi nuo jų lietuvius atskirti, ir, žinoma, prie to prisidėjo nelemti lietuvių ginčai tarpusavyje. Paukštis visa tai giliai pergyveno.

Bet ar kitaip yra dabar?

Nukelta į 7 psl.

Siūlo pakeisti Amerikos Balso statusą

"Amerikos balso" programos, kurios yra transliuojamos į daugelį užsienio kraštų, kaip jau ir lietuviai yra pastebėję Lietuvoje ir Amerikoje, atstovauja grynai oficialiai JAV politikai. Dažnai jo vadovybei tenka susidurti su valstybės cenzūra ar nurodymais, kokius įvykius pranešinti, o kokių visiškai neminėti.

Dabar Washingtono pradėjo eiti kalbos apie pakeitimus "Amerikos balso" ta prasme, kad siūloma jį padaryti savarankiška organizacija, kurią tvarkytų JAV prezidento paskirti direktoriai. Tada, sakoma, programos galėtų turėti ne tik oficialių žinių, bet ir būtų platesnio pobūdžio.

Šis planas ir kiti, liečiantys pakeitimus Amerikos Informacijos Agentūroje (USIA), yra išskelti brošiūroje, kurią parašė du buvę valdžios tarnautojai, tarnavę iš privačių fondų apmokamame komitete, kuriam vadovavo buvęs CBS prezidentas Frank Stanton.

Tasai komitetas dar 1975 m. yra siūlęs likviduoti JAV Informacijos Agentūrą, ir Kongreso komisijos yra pravedusios apklausinėjimus, bet prezidento Fordo administracija nepaprašė priimti reikalingų įstatymų.

Toje brošiūroje siūloma visiškai panaikinti JAV Inf. Agentūrą, o visas jos funkcijas, išskyrus radiją, pavesti Valstybės departamentui, kuris tam reikalui įkurtų naują ir jam priklausantį informacijos ir kultūrinių reikalų vienetą.

Ten pat nurodoma, kad demokratinės Britanijos, Prancūzijos, Vakarų Vokietijos ir Japonijos vyriausybės skiria oficialios politikos informaciją nuo kultūrinių reikalų ir savo krašte veikiančioms autonominiams tarptautinės informacijos radijams beveik nedaro jokių kliūčių. Gi tuo tarpu "Amerikos balso" redaktoriai ir reporteriai, esą, skundžiasi, kad dėl biurokratinio kišimosi į jų darbą, jų parengtos programos didžiumoje esančios mažiau patikimos ir ne taip naudingos, kaip britų BBC ar vokiečių Deutsche Welle.

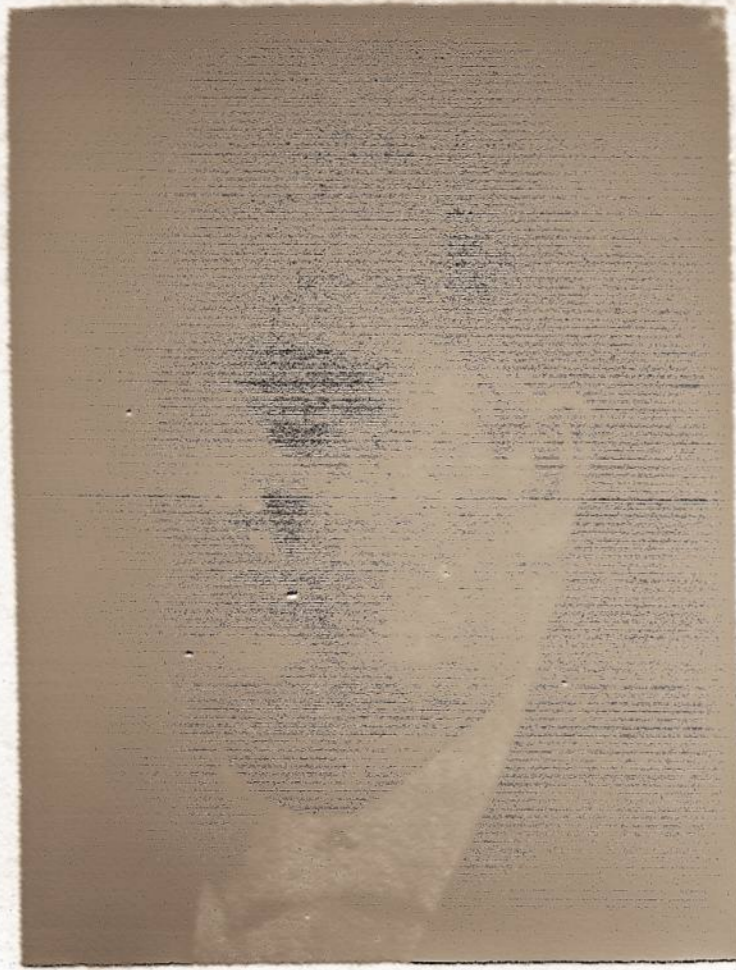
Kadangi dar nežinia, kaip į šiuos siūlymus pažiūrės naujoji Carterio administracija, Washingtono, kaip rašo amerikiečių spauda, vyksta tam tikras trynimasis tarp JAV Informacijos Agentūros profesionalų darbuotojų ir "Amerikos balso" tarnautojų.

Nukelta į 19 psl.

BUVĘ VIENYBĖS REDAKTORIAI IR LEIDĖJAI

Domininkas Bačkauskas-Tamašauskas, gimęs 1846 m. miręs 1909, šakietis, Alvito vargonininkas, i JAV atvykęs 1879 m., pirmas lietuvis, Baltimorėje įkūręs rūbų siuvyklą, pirmasis Vienybės Lietuvininku redaktorius 1886 vas. 10 — 1888 liepos 27 d. Įvedė Taradaikos skyrių, leido ir redagavo Saulę 1888-1909 m.

Antanas Turskis, g. Šunskų kr., Vienybę redagavo 1888-1890 m. Jis suorganizavo pirmą Amerikos lietuvių vaidinimą Plymouthe 1889 m. gruodžio 31 d. ir parašė jam veikiają "Be sumnenės."

Dr. Juozas Andziulaitis, g. 1864 m., miręs 1916 m., mokytojas, Aušros bendradarbis ir jos red., SLA veikėjas, vertėjas, med. gydytojas, Vienybę redagavo 1890-1892 m. Įvedė grynesnę kalbą ir pakeitė formatą.

Antanas Milukas, vėliau kunigas, g. 1871, suvalkietis, m. 1943, i JAV atvykęs 1892 m. Vienybę redagavo 1892-1893. Daugelio laikraščių ir žurnalų redaktorius, knygų autorius ir vertėjas, visuomenės veikėjas.

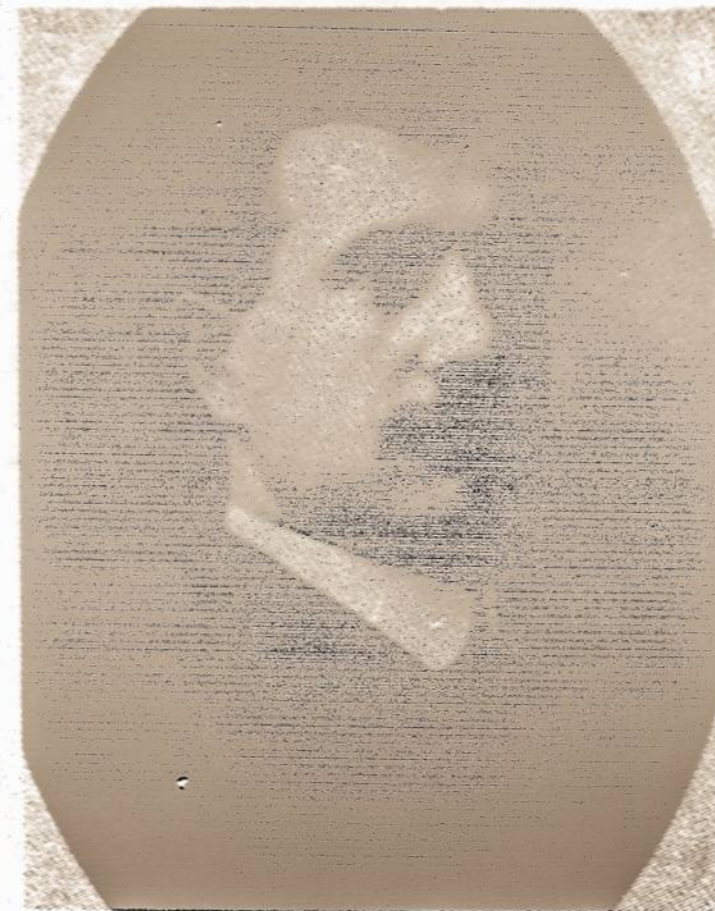
Juozas Petraitis — slapyvardis Petras Kučas, Vienybę redagavo 1893-1895.

J. Alšius-Ališauskas, mokėsi Marijampolės gimnazijoje, pirma Vienybėje dirbo kaip raidžių rinkėjas, vėliau penkis mėnesius 1895 m. redagavo laikraštį.

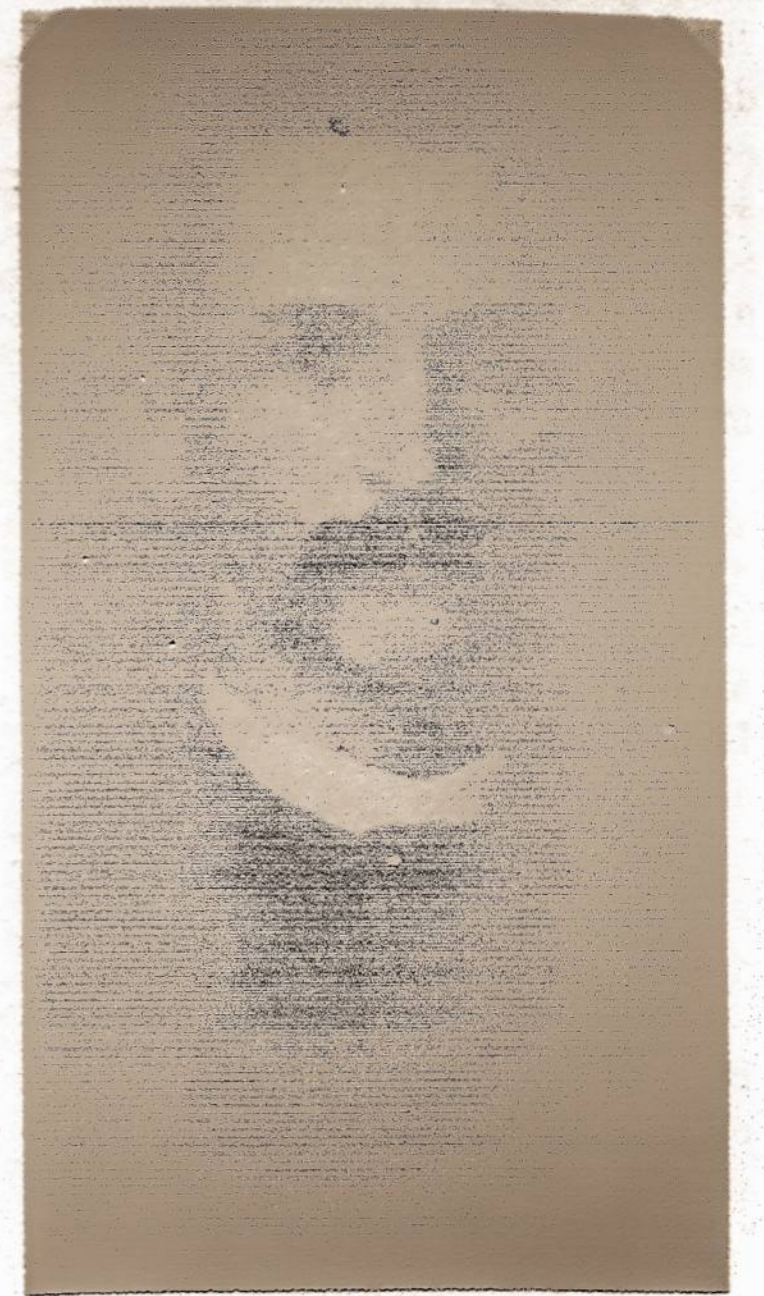
DEVYNIASDEŠIMTIES METŲ LAIKOTARPYJE VIENYBĖ [AR KAIP JI ORIGINALIAI BUVO PAVADINTA WIENYBE LIETUWNIKU IR PO TO VIENYBE LIETUWNIKU IR VIENYBĖ LIETUWNIKŲ IR LIETUWNINKŲ] REDAGAVO DAUG REDAKTORIŲ. ČIA SUMINIMA BENT DIDŽIUMA.

Jonas Kaunas, g. 1873 m. šakietis, i JAV atvykęs 1893 m., mokytojas Lenkijoje ir Suvalkuose. Vienybę redagavo 1895-1897 m. Po to grįžo i Lietuvą ir jos kariuomenėje išsitaravo dimisijos pulk. ltn. laipsnį.

Petras Mikolainis, g. 1868 m., vilkaviškietis, miręs 1934 m. Brooklyne. Knygnešys, knygų leidėjas, Vienybės redaktorius 1897-1900 ir 1902-1903, vėliau jos bendradarbis ir administratorius, SLA veikėjas ir jo konstitucijos autorius, JAV imigracijos inspektorius ir vertėjas Ellis Island, N. Y.

Jonas Mačys-Kėkštas, g. 1867, vilkaviškietis, m. 1902 Plymouth, Pa. Daugelio laikraščių bendradarbis, Vienybės redaktorius 1901-1902. Tuo pačiu metu grįžta Petras Mikolainis (1902-1902), kuriam talkino P. Matulaitis, suvalkietis, med. gydytojas, rašytojas, vertėjas, SLA ir kt. organizacijų veikėjas.

Taradajka.

Jau wiruczej „žwiegašas“ wela pradeda žwiegt bajseu ne kajp mano kriokas, kajp rodos skurda tiek ne daeda.

Mano roda ira deļ jo. idant truputi sawo ziotis suwalditu ba kajp asz ji paimsu in puca, tada ir tenajs, kur dabar buna padu ne suszišs ir daugus bludno mokslo terp muso wajkinu ne sess. Uz jo ta izyzoima gaus pypyru nog manes kitam padawime, ba jago tokis glindzius — nususelis ne susywaldis, taj sawo dinsta pragajszis. Dadar duosu jam pakaju ir zuresu kajp jis tolaus žwiegs; nes diewazi, jago da izyzos tada ir jo apasztaļaj dazinos, ba wienas uzsukimas uodegos mano krioko taj wysa jo prota suks.

Szendien daug in jus ne kalbesu, kajp tiktaj ta, jog pasmus Plymouth wesejlu pylna ir kokie tik merga atwazuoje tuojaus wira gauna; nes potejsybej kalbant, pas-

mus wiraj geri, ne toki baļamujtaj kajp kur kitur, tiktaj mergu brokas, ka asz apie ta daug mysliju, isz kur cze mergu partraukt, nes mergu geru — tejsyngu. Jago butu kur per wysz, taj butu geraj idant atwazuotu pas mus, o Diewas geru wiru aptejks, o we, ir asz gaļ koke izsyrynktau, arba imtau ta, kur ne wienam netiktu, taj norynt iszwirtu walgit ir krioka nuszropuotu.

Dabar wela ka pasakisu: Pagaļ mano pranaszista, ziemos ne turejome igi szitam ļajkuj, ir kajp sakeu, jog nog puses sausio igi pusej wasario truputi szals nes ne ļabaj o potam žibteles loskawa saulele ir bus pawasarys. Mums cze Pennsylvanio geraj, nes wiruczej, turyme westuose dydelus szalczius o ir uzmares swilina pusetinaj, nes jago tenaj szalta, taj ne uziļgo bus karszta, ba Maskolus su Austrijoku ejs dzika szokt o Pruselis graiš; oj ka bus, taj bus szokis ne mažas ba net krauju prakajtuos. Kas zin, ar mes ne ejsyme ir kam pamaczit, arba sawo Tewines atmuszt, ba kajp skajzeu asz wiena ļajkrazsti, lietuwyszka — cygoniszka, jog: „wiraj! ar negaletume mes sawo tewines ir tautos adgajwit?“ Jau badaj, ne wienas tokis adgajwi

no, jago kiba asz su sawo krioku gauczesy in tarpa Ruso ir Austrijoko, taj kiba tada kas butu. O asz sakau: Jog mes tada sawo Tewine ir tauta adgausyme, kada židaj sulauks mesyjoszi; o potejsybej bene muso tewine iszniko? o ne, pakolej „Wienibe“ ant swieto bus tolej muso wiera ir Tewine bus, nes jago katras nory adgaut tewine, taj teguļ szirdije uzļajko mejle prie sawo narodawastes o ipacz wiera sawo proseniu, tada gali me sakit, jog muso tewine ne iszniko. Tuju saugawiu ne ira ka kļausyt, ba ar gi toki tewine gali sutwert.

Ponaj per lenkmeti ka tik gerklū ne iszreke be giedotdamy: „Priesz ta aļtoriu szaukem per maļone, tewyszke muso sugražink mums Pone.“

Wienok ne sugražino, ba kurgi wyļku baļsus Diewas iszkļausys. Tada ne czesas melstis kajp jau kazokaj su nagajejs pasturgali lesa. Diewo rejke praszit, o praszit be palowos, tada norynt ne tuojaus o wienok susymiles.

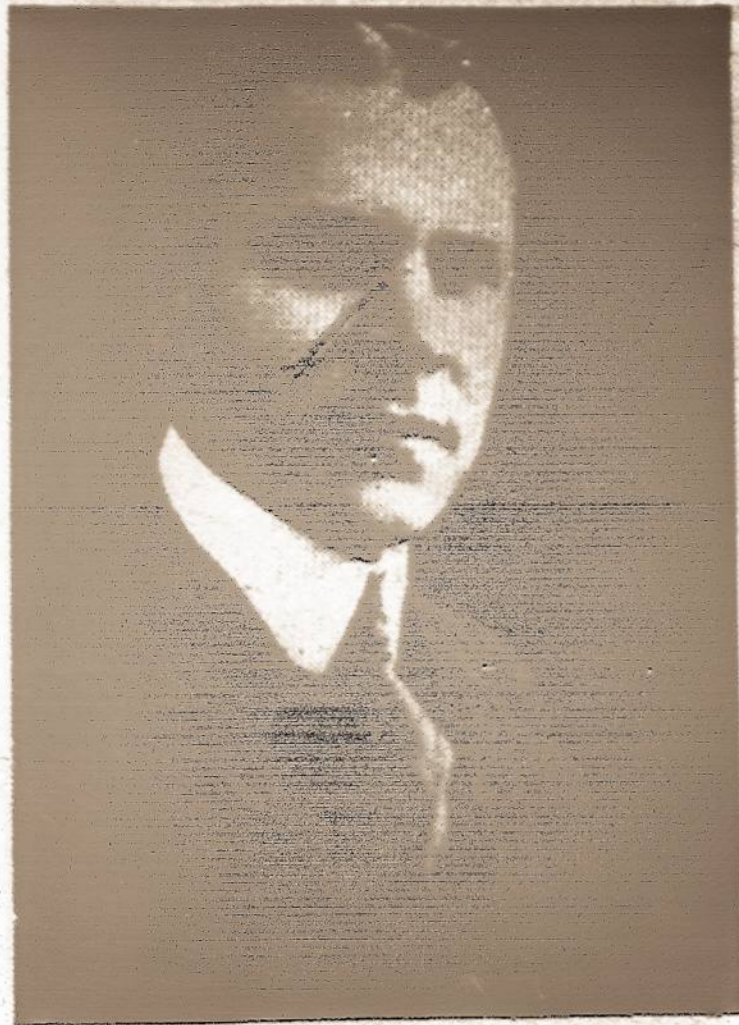
Taj jau kiba bus gana, ba zinau jog jus broliczej ne ļabaj megstate mano pamokstu.

O gaļ ne? Taradajka.

Iš "Wienybe Lietuwniku" 1887 m.

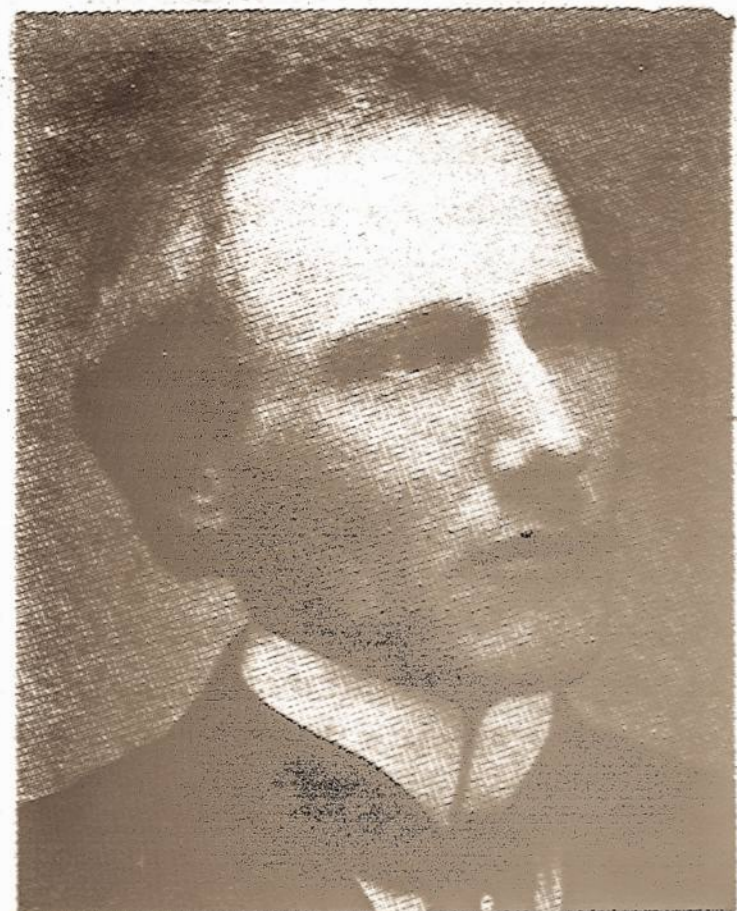
Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

REDAKTORIAI

Juozas Otto Širvydas, g. 1875 m., rokiškietis, m. 1935 m., visuomenės veikėjas, knygnešys, laikraštininkas. 1902 m. atvyko į JAV. Pradėjo redaguoti Vieniybę 1903 m., po to dvejus metus redagavo socialistų Kovą. Su pertraukomis Vieniybę redagavo 25 metus. Vienibei atsidūrus kritiškoje padėtyje, vietos veikėjų padedamas, suorganizavo Vieniybės spaudos bendrovę, kuri nupirko namų spaustuve. 1928 m. grįžo į Lietuvą. Pasikūrus Južintuose, dalyvavo vietos tautinių organizacijų veikloje.

Juozas Gedminas, žemaitis, į JAV atvykęs 1911 m., dirbo įvairiuose liet. laikraščiuose, Vieniybę redagavo 1912-1915 ir 1916-1917 m. 1913 m. jam talkino, kaip redaktoriaus

padėjėjas, Julius Baniulis, eilės kitų laikraščių bendradarbis ir redaktoriaus bei vertėjas.

Pijus Norkus, g. 1885, vilkaviškietis, į JAV atvykęs 1904 m. Vieniybėje bendradarbiauti pradėjo nuo pat atvykimo, o 1915-1919 ir su pertrauka iki 1920 m. buvo redaktorium. Žinomas kaip vertėjas, kelių knygų autorius.

Redagavo P. Ožinsko leidžiamą Argentinos Lietuvių Balsą.

Vieniybė, 1977 m. vasario 4 d.

WIENIBE LIETUWNIKU.

1886, JAV I-YS

1896-1906.

WIENYBĖ LIETUVNIKU

ĮVAIRIOS WIENYBĖS ANTRAŠTĖS

Vytautas Širvydas, Juozo Ottono Širvydo sūnus, g. 1898 m. 1903 m. su motina atvyko į JAV, paskui 1909 m. buvo išvykęs į Lietuvą ir 1916 m. vėl sugrįžo į JAV. Nuo 1912 m. bendradarbiavęs beveik visuose liet. laikraščiuose ir žurnaluose ir 1917-1929 Vieniybės redakcinio kolektyvo narys, dabar vienas redaktorių. Yra išspausdinęs savo tėvo biografiją 1941 m., sutelkdamas apšiai dokumentinės medžiagos apie JAV lietuvių istoriją ir lietuvių veikėjus; keletu kitų monografių autorius, SLA istorijos bendraautorius.

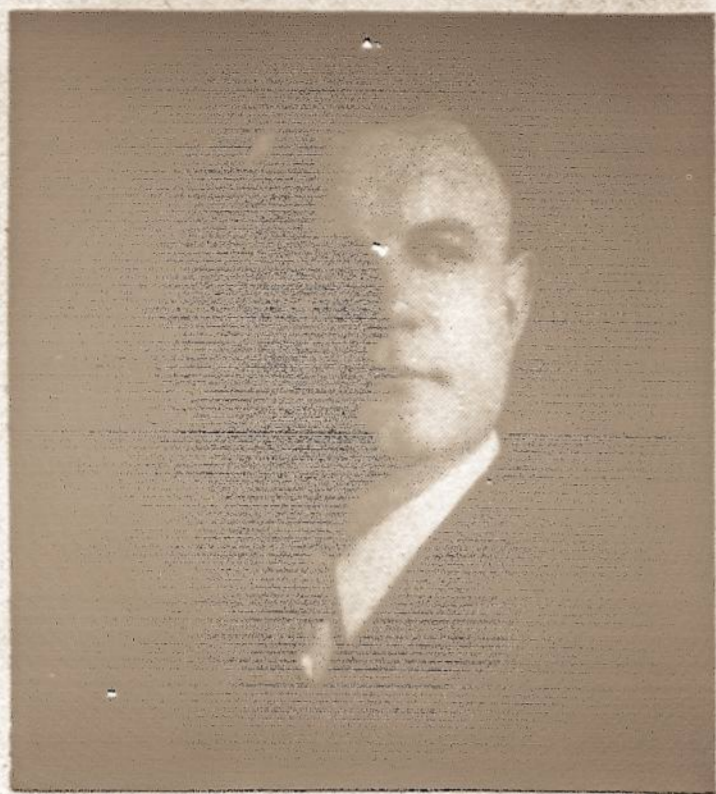

Pijus Bukšnaitis, 1881 m., šakietis. Į JAV atvykęs 1905 m. Daugelio laikraščių bendradarbis, operečių vertėjas ir libretų autorius, 1934-1937 Vieniybės štabo narys, jos ilgametis bendradarbis ir spaudos bendrovės sekr. 1928.

Jonas Valaitis, g. Bostone 1904 m., laikraštininkas, radijo programos vedėjas, visuomenės darbuotojas, Vieniybę redagavo nuo 1928 iki 1933. Vėl grįžo Vieniybę redaguoti 1967 m., teberedaguoja dabar. Mokėsi JAV ir Lietuvoje. Visais laikais aktyviai darbavosi organizacijose: Tautinėje Sąjungoje, Susivienijime Lietuvių Amerikoje, Bendrajame Lietuvių Šalpos Fonde, Lietuvių Darbininkų Draugijoje ir kitose.

REDAKTORIAI

Juozas Tysliava, marijampolietis, poetas, žurnalistas, kalbėtojas, atvykęs į JAV 1932 m. pradėjo redaguoti *Vienybę* 1933 m. 1938 m. iš *Vienybės* pasitraukė ir 1938 m. įsteigė mėnesinį žurnalą *Lietuva*.

1940 m. spalio mėn. perėmė *Vienybės* redagavimą ir leidimą. Gimęs 1902 m. lapkri 1 d., mirė 1961 m. lapkr. 11 d.

Jis į redakciją įvairiais laikotarpiais buvo pasitelkęs naujosios imigracijos (po II Pas. karo) žurnalistų — Bronį Railą, Vinčą Rastenį, Vytautą Gedgaudą, Juozą Petrėną, Stasį Vainorą, Sal. Narkėliūnaitę, J. Valaką ir kitus.

Stasys Vitaitis, gimęs 1885 m. rugpiučio 5 Strumpagalių kaime, Rudaminos valsčiuje, Alytaus Apskirtyje. Atvyko į Pennsylvania dar pereinamą šimtmetį. Kaip ir daugelis kitų, pradėjo dirbti anglių kasyklose. Vėliau pradėjo dirbti V. Šlekio Darbininkų Viltyje. Gyvenimą atvaizduoti Vitaitis parašė veikalą ir parašytą ir 1924 m. Amerikoje išleistą romaną "Gyvenimo Dumble" 1977 m. Lietuvoje Vagos leidykla Vilniuje perspausdina ir šiemet išleidžia Vilniuje.

Vitaitis redagavo *Vienybę* nuo 1938 iki 1940 m. 30 metų redagavo SLA organą *Tėvyne*.

Kęstutis Čerkeliūnas, architektas ir žurnalistas, *Vienybę* redagavo neilgai (nuo 1961 m. lapkr. mėn. iki 1962 m. kovo), bet pačiu sunkiausiu *Vienybės* laikotarpiu, kai staiga nuo širdies priepuolio mirė Juozas Tysliava. V. Tysliavienės prašomas, Čerkeliūnas sutiko *Vienybei* padėti, iki susiras kitą redaktorių ar tolimesnis *Vienybės* likimas bus išspręstas.

Anksčiau, jis per eilę metų bendradarbavo *Vienybei* rašydamas apie sportą ir kt. temomis.

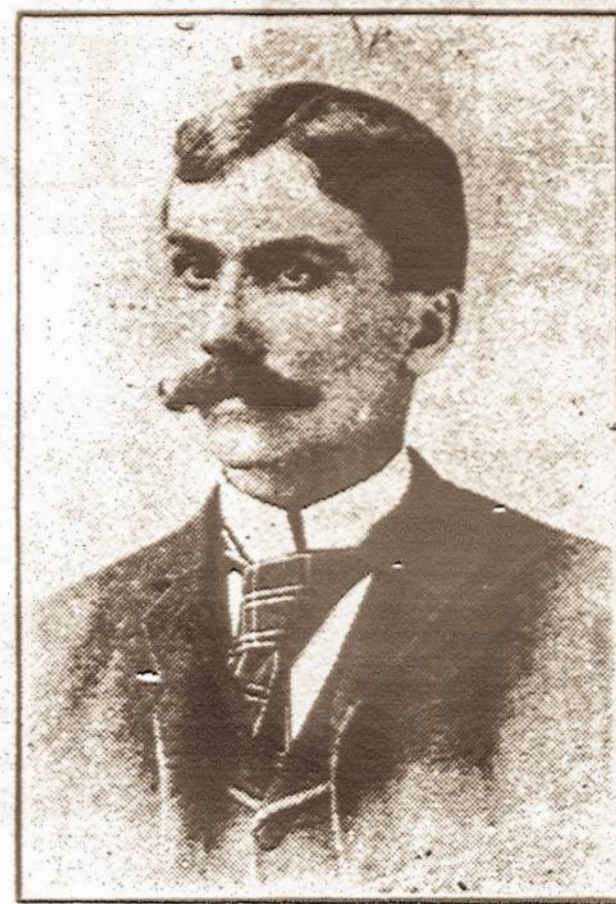
VIENYBES FINANSINĖ PADĖTIS 1911 metais

Sulaukus «*Vienybei Lietuvninkų*» 25-metines sukaktuves ir šiandien paminint praėjusius laikus iš jos gyvenimo, tikiu, jog bus neprošali paminėjus ir medžiagiškąjį tuomet šito laikraščio pasilaikymą. Šitoji pusė anais laikais buvo labai sunki, ir todėl turėjo nukęsti ir patsai laikraščio dvasiškas stovis, taip kad sunkiai jam besiverčiant nebūdavo nei kalbos apie jokią laikraščio pagerinimą, nors to reikalingumą atjautė ir leidėjai, ir nuolatos reikalavo skaitytojai.

Kodėl buvo sunku su finansais? Bus aišku, jeigu prisiminsim, kad «*Vienybė Lietuvninkų*» labai anksti pradėjo kovoti už lietuvių idealus. Pirmasis idėjas buvo persiskirti su lenkais. Tuojaus pakilo neužsiganėdinimas iš pusės lietuvių prijaunėjančių lenkystei. Pradėjus aniams «*Vienybė Lietuvninkų*» boykotuoti ir visai jai kenkti, negi buvo kam iš lietuvių pusės stipriai laikraštį paturėti, nes tuomet lietuviai neturėjo nei savo draugysčių, pagalianis nei parapijų, abelnai lietuvių dvasia jiems buvo labai mažai dar žinoma ir nesuprantama. Jei ir buvo kur kokia draugystė, tai ir ten ant susirinkimų būdavo vartojama lenkiška kalba. Pradėjus «*Vienybei Lietuvninkų*» aiškinti, kad lietuviams dar nemokant gerai lenkiškos kalbos, nei puola kalbėti suambryta lenkiška kalba, žmoneliai taip įsierzino, kad apart kenkimo visokiais būdais laikraščiu, ėmė net laiškais grumoti leidėjams, taip kad būdavo kartais net baugu darosi už gyvastį...

Vienok ant šito buvo nepaisyta. Nors laikai bėgo labai sunkiai, tačiau povaliai žmonės prie naujos mįslies apsiprato ir ilgainiui laikraščio padėjimas pradėjo keisties geryn.

Bet su tuomi «*Vienybės Lietuvninkų*» nesmagumai dar nepasibaigė. Laikui bėgant, tverianties lietuviškoms draugystėms ir parapijoms, prasidėjo nesutikimai parapijonų su kuningais. «*Vienybė Lietuvninkų*» stoji parapijonų pusėje, ir iš tos priežasties prisiėjo jai dar daugiau nesmagumų nukęsti. Taip kad ir vėl šis laikraštis pasijuto ant krašto prazūties bestovis. Velionis Juozas Paukštys priverstas buvo perleisti «*Vienybę Lietuvninkų*» į naujas rankas. Perėjus jai į rankas J. J. Paukštis & Co., naujieji leidėjai su nauja energija ėmėsi už darbo ir neužilgo «*V. L.*» sustiprėjo. Tačiau kare tarp parapijonų ir kuningų vis gi tebetraukė šį laikraštį į vaidus. Prsidėjo dar nauja bėda. Buvo gimę laikraščiai «*Garsas*» ir «*Tėvynė*». Ši pastaroji, turėdama savo spaustuvę Plymouth'e, Pa. (Križinauskui administratoriaujant) tyčia spaudos darbus darydavo tik už darbo kaštus; poperius, mašina, juodyla — viskas buvo duodama Susivienijimo

JUOZAS J. PAUKŠTIS.

Dabartinis „*Vienybės Lietuvninkų*“ leidėjas.

Lietuvių Amerikoje,— taip gi vartojama buvo pamoksluose agitacija; nebuvo nei vienos bažnytinės iškilmės (40 valandų), kad nebūtų vienas pamokslas pašvestas «*Vienybės Lietuvninkų*» išniekinimui ir boykotavimui. Biauresni iš tokių pamokslų buvo atspausdinti «*Vienybėje Lietuvninkų*», tarp kurių vienas labai indomus — kun. Vizgirdo (žr. «*V. L.*» N36, 1905 m.). Kalbėdami kuningai, radę laikraštį ant stalo, tuojaus sudraskydavo...

Tokie ir tam panašūs dalykai visuomet ant «*Vienybės Lietuvninkų*» medžiagiško stovio turėdavo skaudžiai atsiliepti ir atsiliėpė. Bet anaipol jos nenužemino visuomenės akyse. Su nedideliu būreliu draugų ir teisingos idėjos žmonių yrėmės, iki ant galo jau išsidirbo mūsų visuomenėje didesnis skaitlius vientaučių blaivai protaujančių, kurie suprato, kad laikraščio užduotis yra kiltesnė už smulkius ypatų norus, ir ypatingų vaidų vietą pradėjo užimti sveika principų kritika, ir vien tik išrodinėjimas blogesnių pusių.

Sunkiuosius laikus pragyvenom. Kiltant lietuvių tarpe apsišvietimui, mūsų žmonės vis daugyn ir daugyn pradeda pažinti, ką gero jų tautiškam judėjimui yra padaryta gero. Mēs tą matome iš to, kad «*V. L.*»-draugai ir rėmėjai kaskartas daugina. Skaitytojų ir rašytojų skaičius auga, ir duoda mums viltį netolimoj ateity padaryti «*Vienybę Lietuvninkų*» vienu iš didžiausių ir geresnių lietuviškų laikraščių Amerikoje. To mēs tikimės su pagalba mūsų apšviestiesnių viengenių: sandarbininkų, skaitytojų ir rėmėjų, kuriems šiose 25-metinėse «*V. L.*» sukaktuvėse, ikšiolei prie «*Vienybės Lietuvninkų*» palaikymo prisidėjusiems, sudedame širdinga padėką.

J. J. Paukštis

K. ČERKELIŪNAS

K. Čerkeliūnas gimęs 1921 m. Raseiniuose. Baigęs Jėzuitų gimnaziją studijavo literatūrą Vytauto D. U-te, Kaune. Atvykęs į New Yorką baigė architektūrą Pratt Institute. Su Rima Pakalkaite sukūrė šeimą ir apsigyveno Long Island.

Salomėja Narkėliūnaitė, gimusi ir augusi lenkų okupuotame Vilniaus krašte. Baigė Vytauto Didžiojo Gimnaziją Vilniuje 1940 m. Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą ir dirbo Vilniaus lietuvių spaudoje. 1949 m. atvyko į JAV iš Vokietijos. *Vienybės* redakcijoje dirbo nuo 1949 iki 1951 m. ir nuo 1962 iki 1967 m. New Yorko Columbia universitete yra studijavusi žurnalistiką ir įgijusi Master of Arts. Yra aplankiusi Vokietijos, Argentinos ir Brazilijos lietuvius ir parašiusi *Vienybei* apie juos reportažų bei susukusi filmų. Iš savo apsilankymo Lietuvoje 1961 m. yra

parašiusi ispūdžius "New Yorkas Vilnius ir atgal," kuriuos *Vienybė* išleido atskiru leidiniu. Šiuo metu *Vienybė* nemažai naudoja jos nuotraukomis iš lietuviško ir tarptautinio gyvenimo.

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

Vienybės Spaudos Bendrovės direktorių ir šerėninkų suvažiavimas, kuriame Vienybė buvo nutarta leisti dienraščiu. Bet Vienybės bendrovė, kuri įsikūrė 1920 m. ir bankrutavo po 14 metų, savo plano neįvykdė. Pirmoje eilėje atpažinti: Daniėkus, Daniėkienė, Bajoras, Šabūnas, Ksaveras

Strumskis, A. Mikalauskas, Diržys, A. Šrupskis, Mažeikienė, K. Šidlauskas, Juozas Ginkus, J. O. Širvydas, Širvydienė. Stovi pirmoj eilėj: [vidury] A. B. Strimaitis, Tareila iš Waterbury ir kiti. Trečioj eilėj: Pijus Bukšnaitis, Pranas Narvydas, Jonas Liutas-Luth ir kiti.

VIENYBĖS AUKSINIO JUBILIEJAUS PROGA

Vienybės istorija nuo 1886 iki 1933 metų daugumai žinoma. Bet 1933 metų pabaigos įvykiai iki šiol, atrodo, dar nevisiems aiškūs, nors spaudoje ir buvo aiškinta. Kai kurie laikraščiai net skelbia, kad Vienybės leidimas buvęs nutrauktas.

Pasiremdamas oficialiais dokumentais, kurie yra Public Service žinioje ir kiekvienam prieinami patikrinti, šia proga, paaiškinu:

1933 m. tuoj po seimo, naujai išrinktosios bendrovės direktorių valdyba ėmėsi darbo, norėdama susipažinti su finansine bendrovės būkle. Paaikėjus, kad finansinė buklė kritiška ir bendrovei kai kurie kreditoriai grasina, buvo kreipiamasi į apylinkės lietuvius, idėjos rėmėjus, bendrai surasti būdą, kaip būtų galima išbristi iš finansinės krizės ir apmokėti bent dalį svarbiausių skolų. Išdavoje surinkta tik 50 nuošimčių skolų. Skolininkams pasiūlyta taikytis už 50 nuošimčių originalės skolos, bet po ilgo tarimosi, susitarti nepasisekė. Skolininkai, turėjo teisės atsiųsti Receiverį ir vienas jų net su City Marshalu uždarė priešakines įstaigos duris. Direktoriams liko daryti, kaip New Yorko valstybės įstatymai reikalauja: skelbti bankrotą. 1933 metais gruodžio 16 d. United States Court, Eastern District of New York pripažino Lithuanian Vienybė Publishing Company, Inc. bankrutijusia ir tą pačią dieną paskyrė Receiverį.

Tuo tarpu vietiniai ir apylinkės lietuviai, norėdami kad laikraštis eitų, sudarė laikiną komitetą susitarti su laikraščio darbininkais ir Receiveriu, kad būtų galima laikraštį leisti, nors ir prie uždarytų įstaigos durų. Receiveris sutiko leisti spausdinti, jei bus užstatyta \$1,500 kaucijos. Tuo duotas pasižadėjimas apmokėti nuomą ir tvarkingai laikyti visas spaustuvės mašinas ir įrankius. Kauciją užstatė dr. J. Waluk ir aš pats.

Tuo būdu pasisekė Vienybę leisti be pertraukos, nors oficialiai įstaiga buvo uždaryta.

Laikinis komitetas sušaukė veikėjų ir rėmėjų susirinkimą naujos bendrovės įkūrimo reikalui. Šiame susirinkime buvo atsilankę ir asmenys, skolinę pinigų Vienybės bendrovei. Tiems asmenims buvo ikeistos visos Vienybės mašinos. Bet jie, būdami geros valios lietuviai ir idėjos rėmėjai, pamatę žmonių norą toliau leisti laikraštį, panaikino paskolą arba tariamąjį Chattel Mortgage ir, be to, dar patys davė po šimtą dolerių toliau Vienybei leisti. Tuo būdu panaikinta viena didelė paskola, kuri būtų galėjusi trukdyti naujai bendrovei sudaryti.

Ten pat buvo įkurta naujoji bendrovė ir pavadinta Lithuanian Press Corporation, Inc. Susirinkimo dalyviai sutiko sumokėti \$3,000.00 bendrovės darbo pradžia. Dalis sumokėta tuojau, o kiti vėliau.

Visi naujosios bendrovės dalyviai buvo ir bankrutavusios bendrovės šerėninkai ir dėl to finansiškai nukentėję.

Gruodžio 16 d. aš pasiūliau teismui parduoti Vienybės vardą. Pasiūlymą United States Court, Eastern District of New York svarstė ir jį priėmė. Pirkimo aktą teismas išdavė naujai bendrovei ir Vienybės vardas liko jos nuosavybė. Tokiu būdu pasisekė išlaikyti Vienybę, ėjusią be pertraukos. Dėl to šiandien galime švęsti 50 metų jubiliejų.

Šia proga, sveikinu visus Vienybės skaitytojus, šerėninkus ir rėmėjus, dėkodamas visiems už nuoširdžią paramą.

B. J. Schegaus,

Lietuvių Spaudos Bendrovės pirmininkas.

VIENYBĖ ŽENGLIA Į ŠIMTĄJĮ AMŽIŲ

Atkelta iš 1 psl.

Vienybės praeitis nuo 1886 iki 1934 metų, manau, pakankamai apžvelgta kitų autorių. Bet nuo 1935 m. iki dabar, dar nepaliesta. Todėl bandysiu apimti įvykius nuo 1935 metų, kai Tysliavos prašoma, atėjau Vienybei į talką.

Tais metais atvykau į New Yorką iš Philadelphijos tęsti muzikos studijų. Ruošiausi egzaminams laimėti stipendiją į Julliard Konservatoriją. Iš pat pradžių susitariau, kad Vienybėje dirbsiu kas antrą dieną po keletą valandų, bet kadangi tuo metu jau buvo ruošiamasi aukštiniam jubiliejui, tai ir aš pakliuvau į tą sūkurį. Vis mažiau laiko praleisdama prie fortepijono, muzikos studijas atidėjau "neribotam laikui"...

Vienybės aplinka 193 Grand Street patalpose buvo nemaloni. Atrodė lyg būtų praėjusi žiauri audra, visur dulkės, nešvara. Sklepe, kur laikraštis buvo spausdinamas ir buvo sutelktas archyvas bei Vienybės ir TMD (Tėvynės Mylėtojų Draugijos) tūkstančiai knygų, lakstė žiurkės maždaug katės didumo. Mat, gretimame name buvo keptykla. Į rūšį viena bijodavau eiti.

Be to mano darbas, buvo nedėkingas. Dirbau administracijoje, tvarkiau kartoteką ir siuntinėčiau paraginimus skaitytojams prenumeratą apsimokėti. Tada, kaip ir dabar, daugiau trečdalis skaitytojų ir skelbėjų už laikraštį nesumokėję, nors tada prenumerata tebuvo tik \$2.00 metams.

Po 1933 m. bankroto, kai kurie Vienybės Publishing Company šerėninkai dar buvo tiek įpykę, kad iki ašarų ižeidinėdavo, svaidydami žodžiais, jog čia tik sukčiai, apgavi-

B. J. Schegaus
Lithuanian Press Corp. pirm.

kai, melagiai ir t. t. Už prenumeratą jie nemokėsi! Atrodė, tarytum aš būčiau buvusi kalta už tą bankrotą.

Nežiūrint nemalonių aplinkybių, vienybiečių entuziazmas buvo didelis. Tarnautojai, kol įsikūrė Lithuanian Press Corporation, per keletą mėnesių patys leido Vienybę dirbdami be atlyginimo.

Naujosios bendrovės pirmininku buvo sumanus biznierių B. J. Schegaus. Vienybė buvo leidžiama dukart per savaitę. Redakcijoje Juozui Tysliavai talkino Jonas Krūzė ir jubiliejinei laidai medžiagą ruošti buvo pakviestas Petras Mačiulaitis. Spaustuvėje dirbo J. Petrika, J. Sandukas ir O. Bagdonas. Po poros mėnesių buvau paskirta administratore. Talkino J. Tamas, kuris turėjo ir savo radio programėlę. Vėliau jis persikėlė į Chicago ir dirbo Naujienose, kaip linotipininkas.

Nukelta į 8 psl.

Svarbiausia ir sudėtingiausia problema tebėra mėsos gamyba ir supirkimas.

P. Griškevičius
Lietuvos Kp ck 1-masis sekr.

Krašto stovis

Pasaulyje įprasta apie Naujuosius metus apžvelgti praeitį ir ateitį. Amerikoje prezidentas Kongresui daro pranešimą apie krašto padėtį. Kažkas panašaus vyko ir Lietuvoje per respublikos partinių, tarybinių, profsajungų ir komjaunimo atstovų susirinkimą metų pradžioje Vilniuje.

Pagrindinį pranešimą suvažiavime padarė kompartijos Centro komiteto pirmasis sekretorius P. Griškevičius, faktinai aukščiausias pareigūnas Lietuvoje. Jis nusiskundė, kad metinio gamybos plano 1976 m. neįvykdė 34 įmonės iš maždaug 460. Tarp šių atsilikėlių buvo medvilninių audinių, plytų ir mineralinių trašų gamintojai. Iš pastarųjų Griškevičius ypatingai išbarė vieną didžiausių Lietuvos įmonių — Jonavos Azotinių trašų gamyklą. Ji neva "žlugdanti karbamido, amonio salietros, nitrofoskos tiekimo žemes ūkiui planą."

Neką geriau pasirodė ir Siaulių "Vairo" dviračių ir variklių gamykla, kuri iš krautuvių gavo net 400 reklamacijų, t. y., skundų dėl savo gaminių. Dėl šių "nuodėmių" "Vairas" 1977 m. pažadėjo pasitaisyti ir pagerinti savo "Ereliukus" ir "Kregždutes," berniukams ir mergaitėms skirtus dviračius, o taip pat ir "Vyturėlius," kurių lytis neaiški. Be to, fabrikas pradeda gaminti ir naujo tipo "S-58" variklius dviračiams.

Bėdos, bėdos...

Nešykštėjo sekretorius karčių žodžių Statybos ministerijai, kuri neįvykdė statybos ir montavimo darbų plano, geležinkelio transporto darbuotojams, kurie nesusidorojo su planine pervežimų apimtimi, cukrinių runkelių, daržovių, gyvulių ir paukščių augintojams. Ir sugrįžo senas komunistas prie išbandyto kapitalistinio recepto, kuris dar Leniną išgelbėjo iš bėdos.

— Labai svarbu panaudoti kaimo gyventojų pagalbinių ūkio galimybes, — aiškino Griškevičius, — ne tik neleisti sumažėti gamybai individualiame sektoriuje, bet ir sudaryti sąlygas jai didėti.

Sekretoriui nuraminti ir partijai patenkinti žemės ūkio darbuotojai, tarp kitų dalykų, pažadėjo padidinti gamybą 6%, nežiūrint, kad praeitų metų javų derliaus jau buvo rekordinis.

Prieš pat Naujuosius metus centrinė valdžia Maskvoje priėmė nutarimą pakelti atlyginimus 31 milijonui švietimo, sveikatos apsaugos, kultūros, prekybos, buitinio ir komunalinio aptarnavimo darbuotojams vidutiniškai 18%. Atlyginimai bus keliami etapais, pirmiausia Sibiro, Kazachstano ir panašiuose rajonuose. Lietuvos darbininkams ir tarnautojams šiais metais pakeliamas dar nenumatytas. Pramonės ir

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

Kuršių nerija.

K. Urbonavičiaus nuotr.

žemės ūkio darbuotojams atlyginimai buvo pakelti prieš porą metų.

Vidutinis darbininko ir tarnautojo atlyginimas dabar yra 151 rb. į mėnesį. Rublio perkamoji galia butui ir transportui yra aukštesnė už dolerio, rūbams ir avalynei žemesnė ir maistui — maždaug tokia pat. Oficialus kursas yra 72 kapeikos už dolerį.

Prekės

Žinoma, atlyginimo pakėlimas popieriuje yra bereikšmis, jeigu jo negalima paversti į prekes. Dėl to centrinė valdžia tuo pačiu metu davė nurodymus išplėsti masinės paklausos prekių gamybą 1.7 karto. Iki 1980 m. padidės televizorių, baldų, indų, motociklų, dviračių, mopedų, fotoaparatus, laikrodžių, termosų, plovimo priemonių, apmušalų, bajorių antklodžių, viršutinių marškinių iš medvilninių ir mišrių audinių, kalinių kepurių, kostiumų iš džinsinių audinių tiulio užuolaidų, gnaibomųjų muzikos instrumentų, kojinių bei puskojinių gamyba.

Ministerijoms nurodyta pradėti serijomis gaminti automatinės skalbimo mašinas, patobulintus dulkių siurblius ir elektrinius grindų valytuvus, lygintuvus su reguliuojama temperatūra, elektrinius maišytuvus, elektros virykles, kasetinius magnetofonus, mikrokalkuliatorius, videokameras spalvotiems videomagnetofonams, distancinio valdymo spalvotus televizorius su 27 colių įstrižaine, spalvotus portatyvinius televizorius, stereofoninius dviejų greičių keturių takų magnetofonus, elektroninius laikrodžius, skalbimo miltelius su fermentiniais preparatais ir kramtomąją gumą.

Laukiama, kad vien dėl pastarosios prekės smarkiai išaugs pionierių ir komjaunuolių gretos. Tuo pat metu gali sumažėti turistų iš Amerikos populiarumas, jeigu jie i Lietuvą nieko daugiau, tik kramtomąją gumą nusiveš. Sąrašas rodo, kokių prekių iki šiol sovietijoje trūksta ir ką galima būtų šią vasarą tautiečiams nuvežti dovanų.

Avarijos

Praėjusiais metais Lietuvoje autoavarijose žuvo 831 žmogus. Tai proporcingai aukštesnis skaičius, negu Amerikoje, kur ir automobilių, ir žmonių tankumas daug didesnis. Taip yra, tur būt, dėl to, kad Lietuvos keliai siauresni, slidesni ir blogiau apsaugoti, negu Amerikoje. Taip pat ir žmonės nėra visai apsipratę su motorizuotu transportu, įskaitant ir šoferius.

Nuo 1976 m. pradžios važiavimo greičiai buvo apriboti, panašiai kaip Amerikoje. Tas 7.6% sumažino užmuštųjų skaičių pernai, lyginant su 1975-aisiais metais. Dėl vairuotojų kaltės žuvo 552, dėl pėsčiųjų neatšargumo — 222. Girti vairuotojai suvažinėjo 213 žmonių ir kiti 88 neblavūs patys palindo po ratais.

Girtus vairuotojus Valstybinė auto inspekcija (VAI) labai griežtai baudžia. Jei kokioj linksmoj kompanijoj pamatysi žmogų kuris negeria, tai žinok, kad jis šoferis.

Girtavimas Lietuvoje turi tokias proporcijas, kad ten prie Ministrų tarybos veikia net speciali Kovai su girtavimu komisija, kurios pirmininkas yra pats Ministrų t-bos pirmininko pavaduotojas V. Vazalinskas. Neseniai komisija apsvartė antialkoholinio darbo būklę lengvosios pramonės įmonėse ir organizacijose. Nustatyta, kad per daug Kauno "Litekso" vilnionių audinių fabriko darbininkų patenka į išblavinimo įstaigas. Tas pats vaizdas Alytaus "Dainavos" siuvimo fabrike ir Zarasų Tekstilės galanterijos fabrike. Vilniuje P. Eidukevičiaus Odos ir avalynės susivienijime ir "Spartos" kojinių fabrike ne visiems girtaujantiems "taikomos visuomeninio poveikio priemonės. Ne visur sudaroma nepakantumo atmosfera girtaujantiems bei darbo drausmės pažeidėjams."

Žurnalistai

Sausio viduryje Vilniuje įvyko 5-asis Lietuvos Žurnalistų sąjungos suvažiavimas. Dalyvavo ketvirtis tūkstančio delegatų, atstovavusių 1001 nariui. Nuo 4-ojo suvažiavimo,

kuris įvyko 1971.10.20. organizacija išaugo 337 nariais. Sąjunga daugiausia veikia per regijoninius susivienijimus "Aukštaitija," "Dainava," "Dubysa," "Vilnija," "Žemaitija," per Kauno ir Klaipėdos miesto skyrius ir per Vilniaus žurnalistų klubą. Be to, dar veikia 15 sekcijų: pramonės ekonomikos, žemės ūkio, prekybos ir buitės, ateizmo, tarptautininkų, apybraižininkų, reporterių, satyrikų, mokslo, teisės, fotokorespondentų, sporto žurnalistų, turizmo, įmonių ir aukštųjų mokyklų spaudos ir vertėjų sekcija.

Žurnalistas Lietuvoje yra partijos pagalbininkas ir įrankis, pertvarkant ir valdant visuomenę. "Spaudos, televizijos ir radijo darbuotojai garbingai vykdo partijos pavedimus," sakoma Kp. Centro komiteto atsišaukime į suvažiavimo dalyvius. "Žurnalistų darbo sėkmės laidas yra dalykiškas, nuoširdus ir principingas partinis vadovavimas," kalbėjo perrinktas s-gos valdybos pirmininkas Albertas Laurinčiukas, pats partijos centro komiteto ir respublikos Aukščiausiosios tarybos narys.

Nereikia tad stebėtis, kad Laurinčiukas pagal nusistovėjusią tradiciją negailėjo pikty žodžių "buržuaziniams nacionalistams," rusiška frazė, naudojama patriotams kolioti.

— Purvindami skaidrius tarybinių tautų draugystės žiedus, amerikoniškosios buržuazinės propagandos šulai panaudoja ir reakcinių emigrantų balsus, — griaudė iš tribunos pirmininkas. — Respublikos spauda daug nuveikė, ugdant tautų draugystę, demaskuojant buržuazinės ideologijos skleidėjus.

Duot jiems!

Po Laurinčiuko kalbėjęs Ck sekretorius kultūros ir mokslo reikalams L. Škepetys dar kartą sugrįžo prie tų nelemtų "reakcininkų":

"Kas ne kas, o jūs kiekvienas jaučiate, kad gyvename įtemptos ideologinės kovos sąlygomis. Buržuaziniai ideologai Vakaruose sustiprino savo balsus prieš visą mūsų šalį ir Tarybų Lietuvą, stengdamiesi rasti atgarsį mūsų gyventojų tarpe, ieškodami tokių, kurie užkibtų ant jų meškerės. Apie tai teisingai kalbėjo drg. A. Laurinčiukas savo pranešime. Reikia demaskuoti konkrečius reakcijos išpuolius, duoti jiems deramą atkirtį."

Suvažiavimą, tarp kitų, stebėjo TSKP ck atsakingas darbuotojas V. Aleksejevas ir TSRS Žurnalistų s-gos pirmininkas L. Jagodinas. Tuodviems klausant, kas būtų išdrėšę kitaip kalbėti?

MINĖS VILNIAUS UNIVERSITETO JUBILIEJŲ

Jau pradėdama ruoštis Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai minėti. Sudaryta kraštotyrininkų mokslinė metodinė taryba, jos pirmininku paskirtas prof. C. Kudaba. Jie rinks buvusių ir esamų profesorių ir studentų atsiminimus apie tą pirmąją aukštąją mokyklą dabartiesė Tar. S-gos ribose. Vilniaus universitetą įkūrė jėzuitai 1579 metais.

RASYTOJA IEVA SIMONAITYTĖ ŠVENČIA 80 METŲ SUKAKTĮ

RAŠYTOJAS JUOZAS BALTUŠIS APIE IEVĄ SIMONAITYTĘ PERGALĖJE RAŠO:

Didelė šventė atėjo į mūsų namus: viena išymiausių lietuvių tautos rašytojų Ieva Simonaitytė pasitinka savo auksinės brandos jubiliejų. Po visą Lietuvą ir toli už jos ribų šiandien skamba kūrėjos vardas. Tūkstančiai žmonių siunčia jai sveikinimus, iš pačių širdies gelmių einančius palinkėjimus. Šimtai tūkstančių džiaugiasi, matydami ją energingą, kupiną neišsenkamos meilės žmonėms ir neišsenkamos kūrybinės ugnies, nepailstamai kovojančią už šviesesnę, turesnę gyvenimą, taikos, humanizmo, pačių pažangiausių idėjų pergalę pasaulyje. Ir to šventinio džiaugsmo pagauti, žvelgdami į margiausių gėlių jubiliejinį tvaną prie mylimos rašytojos kojų, ne vienas mūsų giliai susimąstome apie Ievos Simonaitytės nueitą gyvenimo kelią, neramius ieškojimus, ilgus dešimtmečius trunkantį aukščiausios įtampos kūrybinį darbą, neatlaidžiai reikalaujantį viso kūrėjos talento, visų jėgų, visos širdies šilumos ir viso gyvenimo.

Ji atėjo tuo metu, kai Lietuva laukė užgimstant talentą, kuris pajėgtų perimti estafetę iš didžiojo būrų dainiaus Kristijono Donelaičio ir perduoti ateinančioms kartoms. Lietuva žinojo: toks talentas

turi gimti, ir jis gims, kad savo darbais užpildytų skaudžią properšą, kurią lietuvių tautos ir jos nacionalinės kultūros istorijoje pramušė religiniai susidūrimai bei germanizacijos antplūdis, atskyrę žymią Lietuvos ir lietuvių tautos dalį nuo pagrindinio kamieno, palikdami nuošalyje nuo bendro vystymosi kelio. Ir štai atėjo ji, mūsų Ieva Simonaitytė — Kristijono Donelaičio darbų tęsėja, Mažosios Lietuvos ir būrų ainių lietuvininkų gyvenimo atspindėtoja lietuvių literatūroje. „Aukštųjų Šimonių likimas“, „Pavasarių audroj“, „Vilius Karalius“, vėliau „Pikčiurnienė“, plati, išsami, giliai išsimenanti autobiografinė trilogija — tai vis etapinės šio didžio kelio gairės.

Didelio talento, taurios širdies asmenybė Ieva Simonaitytė atskleidė tokius ryškius, neužmirštamai spalvingus ir sudėtingus lietuvininkų charakterius, taip subtiliai ir jautriai parodė jų gyvenimo būdą, jų krašto nepakartojamus gamtovaizdžius, didžią jų meilę gimtajai žemei, kad jos kūryba šiandien sudaro vieną gražiausių ir pačių ryškiausių visos mūsų literatūros puslapių. Būtent jos kūrybos dėka nebeliko properšų, atėjo mūsų literatūros pilnatis, apimanti jau visą Lietuvą, visus jos kampelius ir visus žmones. Ir tai vienas labiausiai brangintinų mūsų Ievos Simonaitytės bruožų, jos žygdarbio esmė ir prasmė.

Brangi ji mums ir tuo, kad pirmoji po Kristijono Donelaičio taip giliai ir plačiai atskleidė lietuvininkų kalbos lobius, įnešė juos į bendrą didį mūsų literatūros kalbos žodyną. Į mūsų bendrinę kalbą šalia aukštaičių, žemaičių, suvalkiečių Ievos Simonaitytės dėka nebeatskiriama išiliejo gražiausi lietuvininkų kalbos stebuklai, tolygia jėga skambantieji kiekvienam mūsų.

Brangi mums Ieva Simonaitytė ir itin aukštu savo kūrybos meistriškumu. Kad ir kokias sudėtingas temas ji liestų, kokios svarbos problemas keltų, kiekvienas jos parašytas žodis ir kiekviena eilutė suprantami žmonėms be amžiaus, išsilavinimo ar visuomeninės padėties skirtumo. Rašyti paprastai — ne prastai, o būtent paprastai! — štai aukščiausia ir sunkiausia įveikiama kūrybinio meistriškumo aukštuma, kurią Ieva Simonaitytė pasiekė tikra to žodžio prasme, tuo pat metu išlikdama visiškai originali, savita, nepakartojama. Jos nesupainios su jokia kitu mūsų rašytoju, kaip nesupainiosi Donelaičio su Maironiu, Vaižganto su Krėve arba Žemaitės su Cvirka. Milžinai nesupainiojami. Ir būtent šis jų savitumas sudaro didžias ir nepakartojamas tautų literatūras, atskleidžiančias tautų dvasią, būdą, kultūrinį ir politinį brandumą, jų vaidmenį pasaulio raidoje. Neišsemiamu talentu, viso savo gyvenimo žygdarbiu Ieva Simonaitytė pelnytai užima savo vietą literatūroje — vietą milžinų.

Ir šiandien, pažymint rašytojos gyvenimo ir kūrybos auksinės brandos jubiliejų, norisi žemai nulenkti galvą prieš ją, pasakyti, kad gerbiame, mylim, be galo branginam ir didžiuojamės ja, kaip didžiuojamės išymiausiais mūsų tautos žmonėmis, literatūros, meno, mokslo kūrėjais, savo darbais grindžiančiais liaudžiai kelią į nenukrypstamai šviesėjantį mūsų pačių ir būsimų mūsų tautos kartų gyvenimą.

LAISVĖS VARPAS

—Ką ir aš sakau!—atsiliepė kitas balsas.

Tačiau kada mitingas skyrė Daukšą į Kontrimo vietą, Kontrimas vėl pakilo:

—Draugai, tie žmonės, kuriuos jūs statote į priešakį, nepaleis mano, mūsų idealo, į Lietuvą. Jūs turite geresnių žmonių...

—Aš prašau balso,—pašoko ant kojų kitas raudonas vyras.—Aš nė su vienu, nei su kitu, bet tas Kontrimas turi gražų liežuvį, jis visada turėjo saldų liežuvį, visi sukčiai turi gražų liežuvį, o mūsų lietuvių yra ta bėda, kad mus joja saldūs liežuviai. Jie nujojo jau daug mūsų bendrovių, jie nujos ir mūsų kompaniją, jei tik būsimė neatsargūs—klausysime tokių žmonių, kaip Kontrimas.

Mitingas gausiai plojo tam žmogui.

—Prašau balso,—pakilo mažo ūgio žmogus.—Aš taip pat nei su vienu, nei su kitu, aš tik noriu, kad Vytautas ir Birūtė išplauktų į Lietuvą. Bet tokių žmonių, kurie ne tūkstantį, bet dešimtį tūkstančių vagia iš karto, patarimų mums nereikia.

Kontrimas dar kartą kalbėjo. Šį kartą buvo paskutiniai jo žodžiai, paskutinis viešas žadis.

—Sudiev, draugai. Didelį darbą palieku jums. Aš jau palaužtas, jau ir nebe jaunas, kartą palaužtas ir pasiliksiu palaužtas. Aš neturiu Daukšos talento—tas žmogus įlindęs į purvą, išeina švarus, vėl prisiplaka prie visuomenės vairo... Sudiev.

Kontrimas pakėlė dešinę ir išėjo. Daukša išrinktas į jo vietą. Daukša kalbėjo:

—Broliai ir sesutės, lietuvininkai, aš visą gyvenimą dirbau tėvynės labui. Aš...—jis išskaitė ilgą eilę savo nuveiktų darbų, kurie neišėjo.

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

kaip reikėjo, tik dėl piktų žmonių.—Broliai ir sesutės, kada aš pasiimu eiti tas sunkias pareigas, aš prašau jūsų pertvarkyti direktorių sąstatą. Esamieji direktoriai nežinojo, ką jų prezidentas veikia, nežinojo, kad jis pasiėmė iš kasos dešimtį tūkstančių dolerių... Aš noriu tokio direktorių sąstato, kuris saugotų mūsų kasą, sektų mano darbą...

Mitingas plojo.

—...Aš rekomenduoju savo pagelbininkais daktarą Karvelį, poną Papiuską...

—Aš protestuoju prieš Daukšą ir jo šaiką. Daukša su Papiusku ir Karveliu nupirks mums dvi valteles ir įtikins mus, kad tai yra du laivai. Kada aš buvau dar grinatorius, tik atvažiuavęs iš sodžiaus durnas bernas, tai Papiuskas pardavė man nematomą kepurę... O Karvelis ką padarė su Milo bendrove? O Daukša—tas tai didžiausias visų sukčių karalius, jis pardavinėjo lotus viduryje Michigano ežero ir... nepakliuvo į kalėjimą...

Pirmininkas nutraukė to kalbėtojo kalbą, o minioje kažin kas atsiliepė: "Ar dabar tu jau nebe durnas?"

Jonas Kontrimas tą patį vakarą nukirpo savo barzdą ir apspiovė ją. Bet jis spiovė ne į nukirptą savo barzdą. Į ją spaudamas, jis spiovė į brangiausiąjį savo gyvenimo idealą, vakarų ir nemiegotų naktų savo darbus, gausias aukas. Į barzdą spaudamas, jis spiovė į savo svajones, sapnus, troškimus, viltis... Paskui jis nebepasirodė lietuvių veikime ir tarp lietuvių. Greitai pardavė savo krautuvę ir pasislėpė nuo lietuvių. Beje, Vytauto-Birūtės laivų bendrovei pinigų jis gražino kitą dieną. Kitais metais mirė jo žmona, o Algirdas prigėrė besimaudydamas tais

pačiais metais. Greitai Kontrimas buvo užmirštas ir nebeminimas lietuvių sueigose.

Laisvės varpui pradžia padaryta dar tą vakarą, kurį Kontrimas nuskuto savo barzdą ir apspiovė. Laisvės varpas savo laiku buvo suprantamas keleriopa prasme ir sagstomas prie nusi-bankrutavusių bendrovių su šiuo posakiu: "Ir ta bendrovė jau pirkė laisvės varpą." Daukšai ir jo draugams atsistojus kompanijos priešakyje nebe buvo galima gauti žymesnių aukų, nei perduoti šėry, o sudėti pinigai greitai dilo—pašto ženklai, reklama, netikėtos išlaidos, smulkios išlaidos, bendros išlaidos, kelionės, balanse klaidos ir dar kiti panašiais vardais reikalai greitai suėdė kasą. Paliko joje tik pora tūkstančių dolerių, kada Daukša, Karvelis ir Papiuskas susaukė nepaprastą mitingą ir paaiškino, kad ta laivų idėja buvo tik graži svajonė, tik Kontrimo svajonė, iš kurios nieko praktiško nebuvo galima laukti. Paskui pasiūlė parinkti dar daugiau aukų ir nupirkti Lietuvai Laisvės varpą, kuris per amžius skambinsiąs Lietuvai laisvę. Išpūsta Laisvės varpo idėja atrodė dar puikesnė už tų laivų idėją. Mitingas tuojau pritarė naujam sumanymui. Laisvės varpą į Lietuvą! Tik vienas žmogus pasipriešino.

—Prašykite iš manęs daugiau aukų, gausite šia ką,—jis parodė špygą.—Sukėlėm pinigų nupirkti Lietuvai du laivus, nupirksime Laisvės varpą... Kam tą varpą? Lietuva pilna bažnyčių, o bokštuose pilna varpų. Kodėl jų vieną nepavadinti Laisvės varpu? Yra tokia pasaka, kur bernas iš baslio padirbo virbalą... Bet ką jums kalbėti, kada jūs visi esate akli ir kurčiai. Tfiu! Kokią jis ten laisvę skambins?—čia tas vyras aukštai iškėlė ranką ir paskutinį sakinį rėkte suriko:—Ar jis skambins laisvę mano broliui Petriui, Jonui, Povilui?!

THE HISTORY OF VIENYBĖ LIETUVNINKŲ

By VYTAUTAS ŠIRVYDAS

The Beginnings

The honor of being the first Lithuanian newspaper belongs to an American Lithuanian weekly *Lietuwiszka Gazietą* (Lithuanian Newspaper) which appeared in New York on August 19, 1879 and lasted sixteen weeks. It attracted 132 subscribers and was published and edited by a refugee teacher of the 1863 Lithuanian insurrection against the Tsarist government, Michael Twarowski (1844-1921). He was moved by American freedoms and a desire to lift Lithuanian immigrants to the level of other nationalities, without, however, tearing them away from the traditions of Lithuania's 1569 political Lublin agreement with Poland, which was being discredited by the rising new Lithuanian nationalism.

To American Lithuanians, also, belongs the honor of establishing and keeping alive to this day the oldest Lithuanian newspaper in the world, the *Vienybė* (Unity) of Brooklyn, N. Y. It was started as a weekly on February 10, 1886, in Plymouth, Pa. by a successful grocer, Juozas Paukštis. Its original name was *Wienibe Lietuwniku* (Unity of Lithuanians), soon changed to the modern spelling of *Vienybe Lietuwninku*; finally, in 1920, it became simply: *Vienybė*.

First Editor

When announcing his plans in the American Polish press, Paukštis, of limited education himself, advertised for an editor and obtained the services of Tamas Dominikas Bačkauskas (1846-1909), who taught in a Polish parochial school and was assistant to the editor of a Polish paper in Buffalo, N. Y. He had an education equivalent to five years of a Russian *gimnazija* (High School) and by profession was a church organist. He came to the United States in 1879.

An announcement in a local American paper said the aim of the new publication was "To heal the differences between the Lithuanian and Polish races by the New York publication of the same character edited by Mr. Šlipas."

Russian Rule and Smuggling

The appearance of these Lithuanian newspapers in the United States was conditioned by imposed Russification. In the homeland, ruled by the Russians since 1795, the Minister for Internal Affairs of the Tsarist Government, Valuyev, in a secret decree of September 25, 1865 extended to the whole of Russia a local decree by the Russian Governor General of the Vilnius region in Lithuania, proclaimed September 6, 1865, forbidding printing anything Lithuanian in the customary Latin alphabet, permitting only Russian Cyrillic letters to facilitate the Russianizing of the population.

Lithuanians rejected the idea and began a determined 40-year struggle which finally forced the Russians to give up in 1904. However, anything Lithuanian during 1865-1904 had to be printed abroad, mostly in the United States or the German part of Lithuania, to be smuggled across the border from East Prussia by more than 2,000 known *Knygnešiai* (Book Carriers) and then distributed widely all over Lithuania through numerous clandestine channels. Those caught suffered severe jail sentences or exile to Siberia.

Thus, in the German part of Lithuania arose the progenitor of the modern Lithuanian press, the monthly *Aušra* (Dawn) of which 40 issues appeared during 1883 and 1886. It began with 69 subscribers and ended with 175, attracting a circle of contributors from all walks of life, in Lithuania and abroad. It was a prime inspirer of modern Lithuanian nationalism. It, also, was the incubator of three great, non-clerical movements of Lithuanian political thought: the Nationalists, the Liberal Democrats and the Social Democrats.

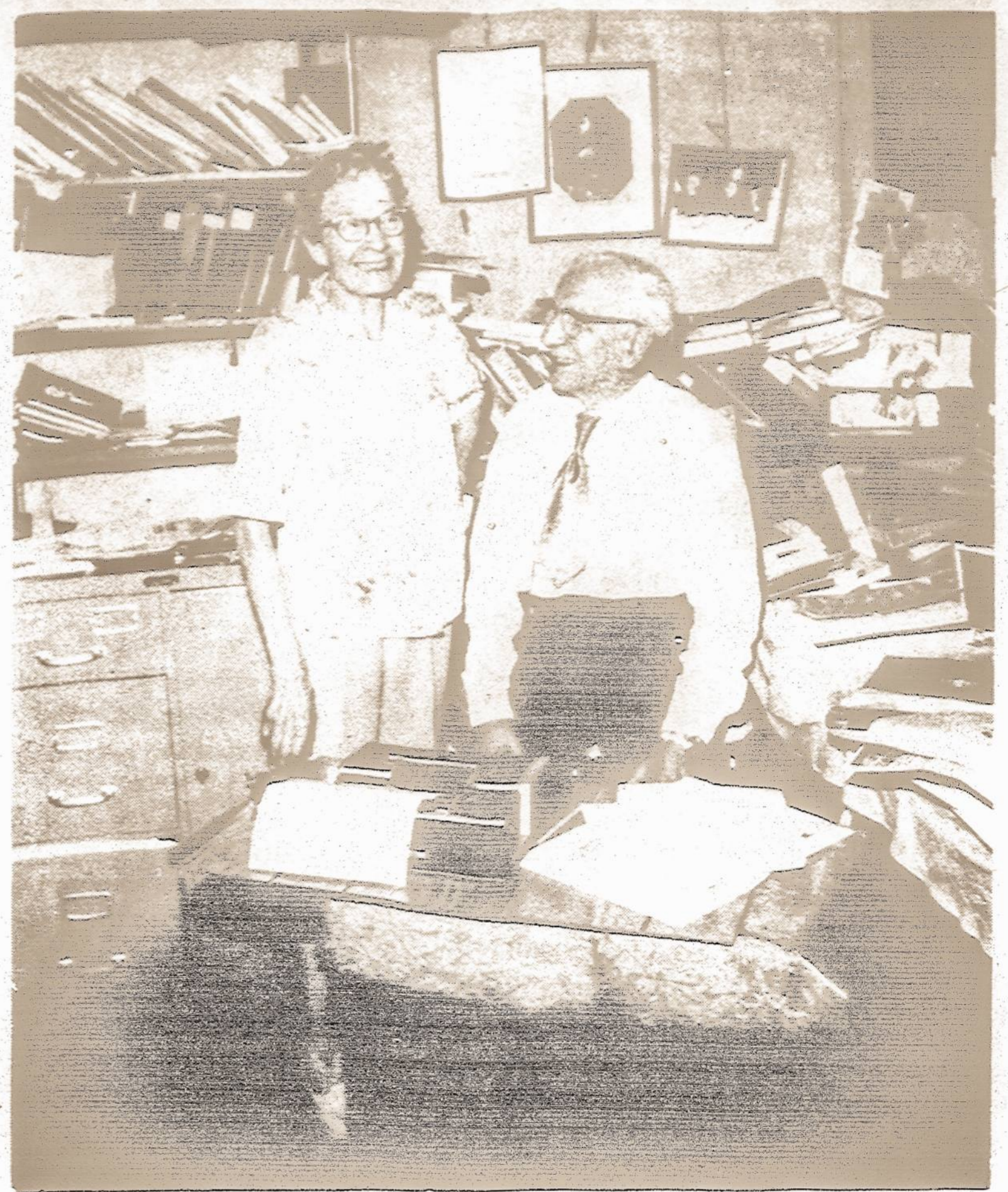
Šlipas: Controversy

Šlipas, against whom *Vienybė* promised to train its guns, had edited ten issues of *Aušra* before coming to the United States on May 28, 1884. He then established his own weekly *Lietuwiszka Balsas* (Lithuanian Voice) in New York on July 2, 1885 which, both by purity of language and national spirit, was a true Lithuanian newspaper. Moved to Shenandoah, Pa. in 1888 — The "capital city" of American Lithuanians of those days — it ceased in 1889, when its editor, despairing of making a living from American Lithuanian journalism, entered the University of Maryland to study medicine.

Versatile Editor Bačkauskas

Bačkauskas proved a versatile and prolific writer, loving gossip, anecdotes, fables and tales of imagination, adopted or translated from Polish. His drawback was a stubborn dedication to an outmoded Polonized Lithuanian vernacular. In an almanac for the year of 1887, the first of its kind in the United States, of which Paukštis printed 3,000 copies, Bačkauskas trotted out *Taradaika* — a man astride a boar — which he developed into his personal trademark in the world of American Lithuanian journalism. It was a lively, acid-tongued gossip column, with pornographic overtones, toned down after a court fined the writer \$1,000 (mitigated to \$100) in June 1897, in a case brought in by laymen instigated by Lithuanian clergy.

Continued in the next issue

Vytautas Širvydas in his den with his wife Ona. This is where he prepares his articles and features for *Vienybė*. Mr. Širvydas lives in Nashua, N. H.

THE ENCYCLOPEDIA LITUANICA

Arejas Vitkauskas, editor and publisher of the "American Scene," published the following item about the Lithuanian Encyclopedia:

The *Encyclopedia Lituanica* is the first work of its kind to appear in the English language. It is published with the hope of providing a comprehensive and easily accessible source of information for those who wish to learn about Lithuania and its people.

The conditions necessary for such an undertaking were realized once a general Lithuanian Encyclopedia had been published. Publication of the first general Lithuanian Encyclopedia was begun in independent Lithuania in 1933. In the summer of 1944, when the tenth volume (comprising material as far as IND) was almost complete, the work was interrupted by the second Soviet Russian occupation. When World War II came to an end but Lithuania remained under Soviet Russia occupation, the task of publishing a Lithuanian Encyclopedia in the United States was begun by Juozas Kapočius. For this purpose he founded the Lithuanian Encyclopedia Press in 1953, incorporated in 1957, in Boston, Mass. The first volume appeared in 1953 and the last, a volume of addenda, in 1969; the whole Encyclopedia consists of 36 volumes. In virtue of its comprehensiveness and character this work is the first of its kind in the history of Lithuanian print-

ing. It gives relatively extensive space to articles on Lithuanian subjects; these form almost two fifths of the whole work.

Lithuanians expressed the desire that the plentiful material on Lithuanian subjects, provided in the general Lithuanian Encyclopedia, should be made available in some form to the English-speaking world. It was pointed out that literature about Lithuania in other languages is scarce and there is no encyclopedia and easily accessible work. Such a work would be of value in the first place to English-speaking Lithuanians, of whom a considerable number live in this country; secondly it would be useful to anyone requiring information in English on questions about Lithuania. For these reasons it was decided to publish an encyclopedia on Lithuanian subjects in the English language in six volumes. (*Encyclopedia Lituanica*, 330-E.-St., So. Boston, Mass.)

AN ENGLISH BROCHURE ABOUT LITHUANIA

The Lithuanian American Council published its second edition of an illustrated brochure about Lithuania, which also includes a bibliography of books on Lithuania available in English. Copies of this brochure may be obtained by writing to: Lithuanian American Council, 2606 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Vienybė, February 4, 1977

Floridoje

MENO PARODA IR KONCERTAS

Sausio 27 d., ketvirtadienį, 3 val. p. p. Miami Lietuvių klubas savo patalpose 2655 NW 34 Str., Miami, Fla. surengė meno mėgėjams įdomią popietę. Rimgailė Zotovienė-Jonynaitė iš Juno Beach ir Gunda Kodaitienė iš Miami išstatė savo meno kūrinus — paveikslus ir Apolonija Požerienė iš Juno — įvairias kriauklių vazas. Drauge įvyko ir Juozės Daugėlienės-Krištolaitytės koncertas. Svečiai buvo vaišinami kavute su ponių keptais pyragais.

R. Zotovienė meno studijas pradėjo 1953 m. Art Institut of Chicago, vėliau jas gilino Michigan Oakland university ir kitose meno mokyklose ir pas privačius menininkus Michigane ir Floridoje. Yra dalyvavusi parodose Chicagoje, Detroite ir Floridoje — Jupiter, Tiquesta, Juno Beach ir kitur. Pernai pati didžiausia North Palm Beach — Lighthouse Gallery savo metinėje parodoje Zotovienės kūrybą įvertino antrąja premija.

G. Kodaitienė baigė pažangiųjų klasę Art Institut of Flint, Mich. Vėliau lankė meno kursus Hot Springs, Ark., ir mokėsi privačiai. Pirmą savo parodą suruošė Detroite 1966 m., vėliau Clevelande, Worcester, Mass. Floridoje eilę metų priklausė North Miami George Sellier meno klubui ir dalyvavo klubo parodose. Už kūrybą gavusi atžymėjimų.

A. Požerienė labai skoningai kriauklėmis aplipdo įvairias vazas. Juno ir apylinkių lietuviai džiaugiasi jos darbu.

J. Daugėlienė, solistė dar iš Lietuvos — koloratūrinis sopranas, gražiai reiškiasi Floridos kolonijose. Miami lietuviams pažįstama iš ankstyvesnio jos koncerto. Atvyko su nauju repertuaru.

KALĖDOS PIETINĖJE FLORIDOJE

Sekant pranešimus apie snieguotą ir šaltą Kalėdas ir Naujuosius metus JAV šiaurėje ir Kanadoj, pradėdi suprasti, kodėl kasmet šiuo laiku tūkstantinės turistų masės užplūsta Floridos Atlanto pakraštį, kur galima maudytis ir saulintis.

Nenuostabu, kad pastaraisiais metais iš šiaurės lietuviškų kolonijų vis daugiau atvyksta žmonių praleisti žiemos šventes saulėtoje Floridoje, kur jų dažnai laukia jau čia pastoviai įsikūrę giminės ar pažįstami.

Anksčiau buvo lankomos St. Petersburg arba Miami, šiandien

Sunny Hills, Floridoje, sklępo pirkimo reikalu New Yorko ir New Jersey lietuvių komitetas sukūrė korporaciją Lithuanian Unity Corp., per kurią bus bandoma padėti visiems Amerikos lietuviams nusipirkti žemės sklypus ir įkurti lietuvišką koloniją.

Iš New Yorko apie 50 lietuvių buvo išskridę aplankyti Sunny Hills, Floridoje — sausio 29, 30 ir 31

jau daug kas pasuka į Broward ir Palm Beach apskritis, kur tokios Atlanto pakraščio vietos kaip Pompano Beach, Fort Lauderdale, Hollywood, Juno Beach, Palm Beach ir keletas kitų jau pasidarė populiarios lietuviams iš šiaurės.

JASINSKŲ ĮKURTUVES

Iš New Yorko ir New Jersey į Ocean City, Fla. atsikėlė Rožė-Gražina ir Jonas Jasinskai gruodžio 29 d. surengė savo naujame name, Seminole, įkurtuves su vaišėmis. Svečių būriui prel. Jonas Balkūnas atliko namų šventinimą, o po to tarė žodį, pabrėždamas šio Floridos kampo lietuviško gyvenimo gražias apraškas, linkėdamas Jasinskams gražaus ir laimingo gyvenimo. Baigęs kalbą, jis pakvietė tarti žodį čia dalyvavusį JAV LB Krašto v-bos vykd. vicepirm. Balį Raugą, kuris savo žodyje priminė, kad jį su Jasinskais riša per 20 metų laikotarpis, gyventas New Jersey, kur jam tekė LB pietinėj N. Jersey apylinkėje artimai su J. Jasinsku dalyvauti LB veikloje. Jis priminė J. Jasinsko gražiasias asmens ypatybes ir džiaugėsi, kad jo gyvenimo draugė yra kilusi iš B. Raugo kaimynystės, gražiojo Sartų ežero pakrantės.

Po pasivažiavimo lydėjo dainos, kuriose reiškėsi pati šeimnininkė — solistė Gražina Mainelytė-Jasinskienė, Elena Rūkštelienė. Dainoms vadovavo Monika Juodienė.

New Britain, Conn.

GRAŽI KALĖDŲ EGLUTĖ

Sausio 8 d. LB. New Britain apylinkė par. salėje surengė Kalėdų eglutę. Pokylį pradėjo LB apylinkės vicepirm. Algirdas Duda, o jį pravedė vargonininkė Elzbieta Liudžiuvienė.

Elz. Liudžiuvienė pianu paskambino tris šokių, lyg ir norėdama nuteikti publiką: suktinį, valsa, polką. Vaikai dainavo.

Po to sekė tautiniai šokiai. 8 berniukai, Juozo Raškio išmokyti, pašoko mikitą. Pianu pritarė E. Liudžiuvienė.

Soko 12 mergaičių grupė Bitutė. Jas paruošė Virginija Liudžiūtė. Akordeonu lydėjo Romas Butrimas.

Dar pagiedota kalėdinių giesmių: Po šokių ir dainų scenoje atsirado Kalėdų senelis (Vinčas Vilčinskas), kuris vaikučius apdovanojo.

Pabaigai dalyviai pakviesti pasivažiinti vakariene, kuriai produktus buvo sunėšusios mielosios vaikučių mamytės ir šiaip geraširdės ponios.

Eglutę aplankė ir klebonas kun. Jonas Rikteraitis

VASARIO 16-SIOS MINĖJIMAS

Hartford ir New Britain, Conn., Lietuvos 59 m. atkūrimo sukakties minėjimas bus vasario 13 d.

New Britaine, dalyvaus Pranas ir Algirdas Brazinskai, o Hartforde dalyvaus dr. prof. Jokūbas Stukas.

Jonas Bernotas

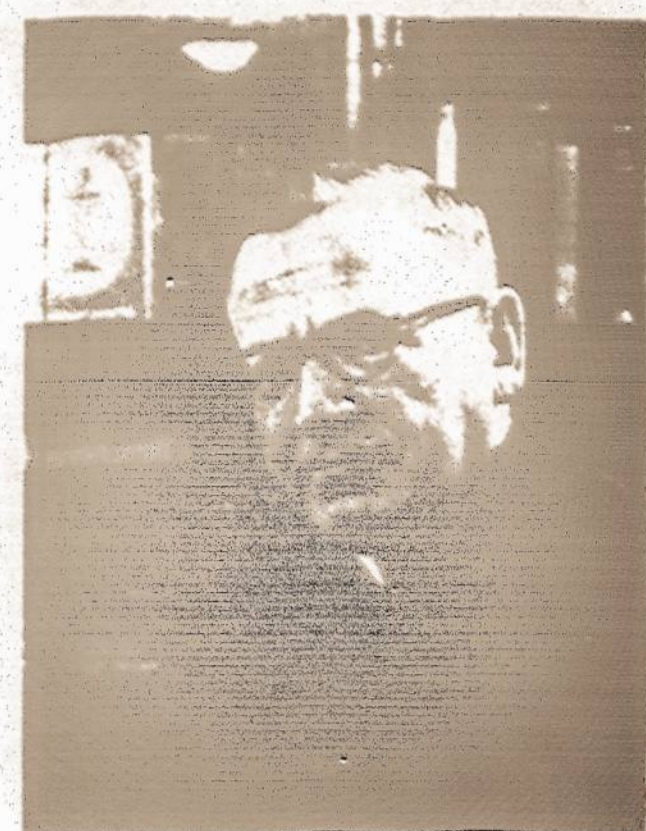
ALKOS MUZIEJAUS ATEITIS

Prel. Pranciškus Juraš ilgus metus telkė įvairias lietuvių kultūros vertybes Alkos muziejuje, Brocktone, Mass., kuris iš ten buvo iškeltas į patogesnes seselių sodyboje patalpas Putnam, Conn.

Prel. P. Juras, norėdamas užtikrinti muziejui ilgesni gyvenimą, jį pavedė Lietuvių Katalikų Mokslo akademijai, kuri muziejui administruoti sudarė 12 asmenų direktoriata. Į jį įeina gen. konsulas A. Simutis, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius, dr. A. Stankaitis, inž. V. Izbickas ir kt. Pirmininkauja dr. A. Stankaitis.

Kadangi dabartinės muziejaus patalpos mažos ir jose negalima sutvarkyti visų turimų vertybių taip, kad jomis galėtų visi norintieji pasinaudoti, direktoriato svarbiausias rūpestis — padidinti muziejaus patalpas.

Pagal inž. V. Izbičką planą, numatyta patalpas padidinti trigubai. Tam reikalui būtina sutelkti apie \$350,000. Statybai pradėti reikia turėti bent \$150,000.

Prel. P. Juras

Lėšoms telkti planavimui vadovauja Lietuvių Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius. Numatoma ieškoti asmenų, kurie be nuošimčių paskolintų 2-3 metams po 1-2 ar daugiau tūkstančių dolerių.

Pradėjus statybą, bus lengviau surinkti reikiamą sumą. Rinkliava jau planuojama ir bus pradėta, kai tik bus paruoštas statybos planas.

Trumpai iš visur

Omaha, Nebr. liuanistinė mokykla veikia antruosius metus. Mokosi 33 mokiniai, juos moko Rūta Jaudegytė, Kristina Kartanienė, Dana Katilūtė-Boydaitė, Dana Šulskienė ir Benius Šulskis.

Louis Kishkūnas, Denver, Colorado miesto mokyklų superintendantas, buvo Colorado Wright Brothers fondo svečiu ir kalbėtojas. Savo kalboje jis pagyrė fondo pastangas populiarinti aviacijos programas tarp jaunuolių ir palaikė modelių gamybą bei jų skraidymo varžybas mokyklose. L. Kishkūno nuomone ir pareiškimas su jo nuotrauka išspausdino Denver Post.

Inž. Daumantas Dikinis su žmona Vyga grįžo į Ameriką iš Brazilijos, kur Sao Paulo mieste vykdė požeminio traukinio statybos darbus. Sio metu abu lankosi po Ameriką. Viešėjo Chicagoj. Viešėjo pas motiną Bronę Dikinienę ir brolių Alg. Dikinį. Iš Chicago išvyko į San Francisco, Cal., kur gyvena prieš ketvertą metų, dar prieš išvykdami į Braziliją.

Frank G. Morkūnas iš Marquette Parko apylinkės, baigęs Illinois universitetą, 1971 m. įstojo į JAV Kariuomenės teisininkų mokyklą ir, baigęs jūrų teisės kursą, pakeltas Laivyno leitenantu.

Prel. Leonardas C. Gižinskas, Detroit, Mich., žinomas lietuviškos rašytijos darbuotojas, 1976 metų pabaigoje sulaukė 82 metų amžiaus.

Vlado Vailionio nuotrauką ir gyvenimo bei veiklos aprašymą įdėjo East Chicago, Ind., esančios Inland Steel b-vės laikraštis Steelmaker. Aprašyme paliesta jo knyga "Liki-mo audrose." Knygoje rašoma apie Dzūkijos partizanus.

Sol. Birutė ir Rimantas Dabšiai ir muz. Ona Metrikienė iš Los Angeles, dalyvaus Arizonos lietuvių Vasario 16 minėjimo programoje vasario 20 d. ukrainių salėje, Phoenix mieste. Iškilmės prasidės 11 val. pamaldomis Sacred Heart bažnyčioje. Kalbės dr. St. Vanagūnas ir Povilas Šaltimieras.

Kun. William Valkavičius, šv. Mato parapijos klebonas, Marlboro, Mass., yra ne tik geras administratorius, bet ir puikus menininkas — solistas baritonas ir smuikininkas. Jis suruošė religinės muzikos koncertą, kuriame buvo apstu lietuvių kompozitorių kūrinių bei giesmių, nors parapijoj veik nėra lietuvių.

Dr. Jono Genio, Maryland universiteto profesoriaus mokslinius darbus ir pastangas išvesti medžių atmainas, aprašė Baltimore Sun laikraštis, didžiausias valstijoje. Straipsnis iliustruotas 6 nuotraukomis. Dr. J. Genys yra Alto įgaliotinis Washingtone. Jis yra veiklus ne tik lietuviškose, bet ir Pabaltijo taip pat tarptautinėse laisvės organizacijose bei sąjūdžiuose.

Sol. Rimas Strimaitis, vienas jaunųjų dainininkų, gyvenęs Torontė ir Kanadoje baigęs dainavimo bei konservatorijos studijas, Chicago lietuvių Operos pakviestas, šiemet atliks Romeo partiją Gounod operoje "Romeo ir Julija," kurios spektaklis bus balandžio 3 d.

Dr. Feliksas Palubinskas, profesoriaujas California State universitete, Long Beach, gruodžio 30 d. skaitė paskaitą Tarptautinio biznio akademijos konferencijoje, Aleksandrijoje, Egipte. Toje išvykoje dalyvavo ir jo žmona Saulė Palubinskienė.

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Lietuvos Prisiminimų banketas, Chicagos Vyčių ruošiamas Lietuvos nepriklausomybei paminėti, bus vas. 6-tą Martinių salėje, 2500 W. 94 Place, Evergreen Park. Svečių susipažinimas prasidės 5 val., vakarienė 6 val. Bus pagerbta Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė. Bus meninė programa ir šokiai. Įėjimas asmeniui \$15. Dėl vietų skambinti Jonui Evans, RE 7-8600, arba Algirdui Braziui, 598-6193, arba Emilijai Pakalniškienei. FR 6-6489.

Adrianos Jočytės liaudies ir estradinių dainų koncertas įvyks vasario 6 d., sekmad., 3 val. popiet Jaunimo centre. Adriana yra jauna pasižymėjusi Argentinos lietuvaite, laimėjusi estradinių dainų konkursus. Jinai taip pat sužavėjo III-čiojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso dalyvius, dainuodama liaudies dainas. Ruošia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

L. Vyčių 36-ta Kuopa rengia šokius Heart of My Heart vasario 26 d. Dariaus-Girėno salėje. Bilietus prašoma užsisakyti pas Marilyn Harding tel. 656-5366.

Lietuvos Šaulių Sąjungos kultūrinis suvažiavimas rengiamas liepos 2-4, Union Pier, Mich. Suvažiavimo stovyklos vadovu pakviestas gen. T. Daukanto jūrų šaulių Kuopos Chicagoje pirmininkas Edmundas Vengianskas.

Lietuvos Šaulių Sąjungos išleista anglų kalba dr. K. Jurgėlos knyga Lithuania: the outpost of Freedom jau platinama. Užsisakant paštu, kaina \$10.60. Čekius siųsti cv išdininkui: Stasys Bernatavičius, 1513 So. 48th Court, Cicero, Illinois 60650. Knyga vertinga — įsigykite.

BALTŲ DRAMOS ANTOLOGIJA ANGLŲ KALBA

1977 m. pradžioje pasirodys pirmoji baltų dramų antologija anglų kalba — Confrontations With Tyranny (Akistata su tironija). Daugiau 400 puslapių knygoje bus šeši vaidinimai su įvadais; Algirdo Landsbergio "Penki stulpai," Antano Skėmos "Pabudimas," latvių Gunars Priedes ir Martins Zivertso bei estų Enn Vetemaa ir Paul Eerik Rummo pjesės.

Kaina \$15. Jei šios antologijos bus pakankamai išpirkta, leidykla žada leisti jų visą seriją. Tokiu atveju, dar 1977 m. pasirodytų antrasis tomas, kurin įeitų tautosakos įkvėpti dramų veikalai.

Šio kultūrinio laimėjimo galima atsiekti bendromis jėgomis, antologiją iš anksto užsisakant ir tikinant savo apylinkės viešąsias ir mokyklinės bibliotekas, kad ir jų pareiga antologiją bematant įsigyti.

Antologijos redaktoriaus adresas: Dr. A. Straumanis, Theater Dept., Southern Illinois University, Carbondale, Ill.

Užsakymus siųsti leidyklai: Waveland Press, Inc., P. O. Box 400, Prospect Heights, Ill. 60070.

Mažosios Lietuvos Lietuvių draugija ir naujoje vadovybėje nėra linkusi savo tėvų nuo Donelaičio laikų puoselėjamų papročių ir švenčių išsižadėti. Apsispręsta ir šiemet ruošti tradicinę Užgavėnių Siupinio šventę Lietuvių Tautiniuose Namuose Chicagoje 1977 m. vasario 19 d. Stalų rezervacijų užsisakyti reikia paskubėti pas vice-pirmininką Ramūną Buntiną, 3440 W. 64 Pl., Tel. PR 8-4282

Prof. Jonas Puzinas atstovaus VLIKo valdybai Lietuvos vyčių ruošiamam Lietuvos generalinės konsulės Chicagoje Juzės Daužvardienės pagerbime vasario 6 Evergreen Park vietovėj.

Ann Jillian Jūratė Nausėdaitė, filmų aktorė, dabar Chicagos Civic teatre vaidina Words and Music veikale.

Inž. Valdas Adamkus pasakys pagrindinę kalbą Vasario 16 minėjime, ruošiamam LB Lemonto apylinkės valdybos. Minėjimas bus vasario 13 d. 3 val. po pietų lituanistinės mokyklos patalpose, 410 McCarthy Rd., Lemont, Ill.

Cicero lituanistinių mokyklų balius, turėjęs įvykti sausio 29 d., įvykus nelaimėi, skaudžiai susižeidus mokyklų direktoriui kun. dr. Ant. Juškai, nukeliamas į balandžio 30 d., šeštadienį. Tai datai galioja visi bilietai, taip pat tą dieną įvyks ir laimingųjų bilietų traukimas.

Audros choro metinis balius ruošiamas Jaunimo centre, Chicagoje, vasario 26 d. Programą atliks visi trys chorai. Po programos vakariene ir šokiai. Bilietus bus galima gauti per choristus.

Dail. Aldona Variakojienė kalba savo meno parodos atidaryme Chicagos Jaunimo Centre. Dailininkė buvo atvykusi iš Kalifornijos.

Ed. Šulaičio nuotr.

MOKYTOJŲ SAJUNGOS SUSIRINKIMAS

Mokytojų sąjungos susirinkimas įvyko Chicagoje Kriaučeliūnų Montessori Vaikų nameliuose sausio 9 d. Pirm. Janina Juknevičienė pasveikino dalyvius ir pirmininkauti pakvietė Viliją Kerelytę. Minutės susikaupimu pagerbė pirm. J. Juknevičienės mirusią mamytę.

Pirmininkė supažindino su mokytojų S-gos valdyba: Janina Juknevičienė — pirm., Apolinaras Bagdonas — vicepirm., Vilija Kerelytė — sekr., Dovas Šaulys — išd., Jonas Kaunas — informacijos vad., ir Jadvyga Lukoševičienė — parengimų vadovė. Į mokytojų sąjungą susibūrė dauguma dirbančių mokytojų, jų tarpe daug jauniausios kartos.

Mokyt. A. Kašubienė nagrinėjo lietuvių kalbos dėstymą prad. mokykloje. Papasakojo, kaip savo paruoštus vaizdingumo pavyzdžius pritaiko gramatikos pamokoms, supažindindama su kalbos dalimis, linksniais ir asmenimis.

Mokyt. J. Plačas papasakojo praktiškus patyrimus, kaip mokinius sudominti, dėstant literatūrą ir knygų skaitymą.

Mok. Dovas Šaulys iš savo patirties papasakojo apie istorijos dėstymą. Reikia pasirūpinti istorinių žemėlapių, paveikslų ir gerų istorinių skaitinių.

Pranešimai ir pavyzdžiai paimti iš šių dienų lituanistinių mokyklų, įdomiai ir sklandžiai susirinkimui pateikti.

Po pranešimų vyko svarstymai, pasiūlymai ir diskusijos.

Supažindino su artimiausiais švietimo tarybos planais. Šią vasarą rugpiūčio 14-21 d. Dainavoje ruošiamas mokytojams ir jaunimui pedagoginė studijų savaitė.

Švietimo tarybos žinioje yra didžiulis mokykloms skirtų knygų sandėlys, mokytojai gali apsirūpinti knygomis. Kristijono Donelaičio lituanistinė mokykla išleido mokykloms tinkamus Danutės Bindokienės Lietuvių literatūros skaitymus. Pageidaujami rajoniniai mokytojų pasitarimai, rengiant platesnio masto mokyklų šventes. Prašė visas lituanistines mokyklas rengti Vasario 16 minėjimus su pritaikytomis programomis. Skatino remti ir užsisakyti pedagoginį žurnalą Švietimo Gaires. Taip pat prašė mokytojų patarimų, sugestijų ir paramos švietimo baruose.

Lietuvių kelionė į Havajus — (3 salos, 8 dienos) rengiama bal. 15 d. Kaina \$479.00. Registruokitės iš anksto pas American Travel Service Bureau. Grupė bus lydima lietuviu palydovu. — Telef. 238-9787 arba 652-5707.

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

**Vasario 21 dieną — 6:30 val. vak
Washingtono gimtadienį**

RITZ KINO TEATRE

6343 West Roosevelt

Berwyn, Ill.

BUS RODOMI 2 LIETUVOS KINO STUDIJOS FILMAI

**"Velnio nuotaka" ir
"Laiptai į dangų"**

VISI KVIECAMI DALYVAUTI!

VELNIO NUOTAKA SUŽAVĖJO CHICAGIEČIUS

Sausio 23 d. į Three Penny Cinema salę susirinkusieji (jų buvo apie 500) su įdomumu stebėjo pirmąjį Lietuvos Kino Studijos muzikinį filmą, pavadintą "Velnio nuotaka." Tai buvo neužmirštama popietė chicagiečiams, kurie turėjo progą pamatyti šį naują, plačiaekraninį Lietuvos filmuotojų darbą ir susipažinti su moderniška, jauno kompozitoriaus V. Ganelino muzika.

Jau pats faktas, jog filmas susuktas pasinaudojant K. Borūtos veikalu "Baltaragio malūnas" (scenarijaus autoriai — A. Žebriūnas ir S. Geda) publiką gerokai domino. Tačiau režisierius (A. Žebriūnas) ir operatorius (A. Mackus) buvo išradingi ir iš K. Borūtos veikalo gimė tarsi naujas kūrinys, kuris kiek panašėjo į Hollywood, o ne Lietuvos Kino Studijos darbą. Tas, aišku, turėjo teigiamų pusių, ir susirinkusieji (gana didelė dalis studentų) pamatė, jog Lietuvos Kino Studija gali lygintis su Vakarų pasaulio gaminiais net ir filmų technikos srityje. Tie, kurie anksčiau matė 20 metų senumo lietuviškus filmus, teigė, jog Lietuvoje filmų srityje yra atsilikimas, skaudžiai apsiriko.

Pagrindiniai filmo aktoriai: G. Girvainis, V. Simėičius, V. Mainelytė, R. Adomaitis, R. Varnaitė ir B. Babkauskas filmų srityje daugumoje yra naujokai, tačiau savo roles, su mažomis išimtimis, atliko profesionališkai. Filmo įtampa, muzikinis tempas, gražūs spalvoti vaizdai žiurovams neleido nuobodžiauti.

Teko girdėti, jog ne vienas žiurovų reiškė mintį, jog jie filmą mielai žiūrėtų dar kartą ar pora kartų. Reikia manyti, kad tas filmas dar bent keletą kartų bus chicagiečiams parodytas. Ypatingai jį žiūretina moksleiviams bei studentams,

Kai kurie Chicago amerikiečių laikraščiai šį filmą pristatė kaip Chicagos kultūrinį įvykį. Filmas buvo reklamuojamas ir lenkų bei kitoje spaudoje. Buvo vienas, kitas filmų žinovas kitataučių bei amerikiečių. Ir jie žavėjosi šiuo Lietuvos Kino Studijos kūriniu.

Prieš "Velnio nuotaką" buvo rodomas dokumentinis-meninis filmas "Saulės pasaka" (apie Lietuvos vitražistus), kuris buvo įkalbėtas angliškai. **K. K.**

FILMAS APIE MARQUETTE PARKĄ

Teresė ir dr. Jonas Bogutai, paruošė filmą apie Marquette Parką, didžiausią lietuvių koloniją, praėjusią vasarą atsidūrusią rasinės įtampos centre. Filmas paruoštas gerai ir juo yra susidomėjęs TV 11 kanalas. Galimas dalykas, kad, kol ši apžvalga bus atspausdinta, TV 11 kanalas šį video filmą jau bus išgijęs.

Filme iškeliamos tos vertybės, kurias lietuviai yra sukūrę Marquette Parke: lietuvių bažnyčia, paprinė mokykla, Marijos aukšt. mokykla ir ligoninė, taip pat Montessori darželis, dr. O. Vaškevičiūtės vardo vaikų vasaros aikštelė.

Marquette Parkas yra lietuvių religinio, kultūrinio ir socialinio gyvenimo centras.

Vienybe, 1977 m. vasario 4 d.

Dailininkas Antanas Varnas sulaukęs 98 m. amžiaus darbo metu.

DAIL. ADOMUI VARNUI 98 METAI

Prof. dail. Adomas Varnas sausio 1 d. sulaukė 98 metų amžiaus. Menininkų tikrai Titianas tesulaukė 96 metų amžiaus ir buvo kūrybingas, kaip ir mūsų profesorius Varnas.

Dabar Varnas užsiangažavęs portretų darbu, turi daug užsakymų, kas gali būti pavyzdžiu jaunesniesiems, kai 98 metų sulaukęs menininkas energija, optimizmu, nuotakomis pajėgus. Neteko profesoriaus matyti susinervinusio, supykusio. Jis niūniuoja dirbdamas ar vaikščioldamas dažnai. — Rytė pasivaikščioja ore pirma, negu sėda prie molberto.

Varnas buvo pirmasis Meno Kūrėjų Dr-jos Vilniuje steigėjas, ren-

gė ir pats dalyvavo dailės parodose. Prie jų buvo prisijungęs ir M. K. Čiurlionis. Jie rengė teatrinius spektaklius. Kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, Varnas ištraukė į visuomeninę veiklą, rūpinosi lietuviškų senų atributų apsauga. Važinėdamas po Lietuvą, rinko ir fotografavo Lietuvos kryžius, koplytėles ir išleido Kryžių Albumą, Italijoje surengė kryžių parodą, kuria italai susidomėjo ir susipažino su "nauja valstybe" — Lietuva. Dabar turi paruošęs pilnesnį kryžių albumą, reikia leidėjo.

Marija Varnienė savo vyrui daug padeda rūpestinga priežiūra.

Prisidėjo prieš 20 metų steigiant M. K. Čiurlionio Galeriją, Inc.

Chicagoje. Jis jos krikšto tėvas. Čiurlionio Galerija veikia 4038 Archer Avenue.

Adomo Varno sukaktis gražiai paminėta pas Aleksandrą ir poniją Zujus 1977 metų 1 dieną, jam sugiedota ilgiausių, sveikiausių ir darbingiausių Naujųjų Metų. Menininkas gimė 1879 metų sausio 1

Varnas pasakė, kad ilgesnio amžiaus receptas yra nuolatinis darbas ir visuomeninė veikla. Kai jam buvo giesmė palinkėta ilgiausių metų, tai jis atsilygino ir padainavo kelias senas lietuviškas dainas. O kai išsismagino, su daktare Repšiene pašoko lietuviškų šokių ir padainavo.

NAUJA LB ŠVIETIMO TARYBA

JAV LB Švietimo taryba inkorporuota Illinois valstijoje. Sausio 2 d. Jaunimo centre Chicagoje įvyko Švietimo tarybos posėdis. Švietimo taryba rūpinasi mokslo programų, vadovėlių ir skaitinių paruošimu bei išleidimu. Pirm. Bronius Juodelis pateikė tvirtinti nuostatus ir planą ir naują Švietimo tarybos sudėtį.

Švietimo tarybą sudaro: Bronius Juodelis — pirm., Rimas Černius — sekr., Petras Pupius — izd., Antanas Kareiva — knygyno vedėjas, kun. Juozas Vaišnys — specialių mokyklų departamento direktorius, Juozas Masilionis — aukštesnių mokyklų departamento direktorius, Janina Juknevičienė — priešmokyklinio švietimo departamento direktorė. Rajonų inspektoriai Antanas Masionis — rytų rajono, Ignas Medziukas — vakarų rajono. Religinio auklėjimo vedėjas kun. J. Vaišnys, tautinio muzikinio lavinimo vedėjas Faustas Strolia. Tautinių šokių lavinimo vedėja Jadvyga Matulaitienė. Švietimo Gairių re-

daktorė Danutė Bindokienė. Švietimo leidinių komisija: Sofija Jonyrienė, Stasė Petersonienė, Juozas Plačas, Antanas Dundzila, Liuda Germanienė ir Rimas Černius. Informacijos komisiją sudaro Vladas Būtenas, Antanas Juodvalkis ir Jurgis Janušaitis.

Pirm. B. Juodelis pabrėžė, kad mokslo priemonių parengimas ir išleidimas yra nuolatinis Švietimo tarybos rūpestis.

Mokytojams pasitobulinti ir savo patyrimais pasidalinti rengiamos pedagoginių studijų savaitės ir leidžiamas pedagoginis žurnalas Švietimo Gairės.

Taryba yra suruošusi mokytojams ir jaunimui dešimt studijų savaitių. Ruošiamasi ateinančiai vasarai vienuoliktai mokytojų ir jaunimo studijų savaitei, rugpiūčio 14-21 d. Dainavoje, Mich. Mokytojai ir studentai, kurie mano dalyvauti studijų savaitėje, savo vasaros atostogas turi jau dabar atitinkamai tvarkyti.

Nutarta išspausdinti 1000 egz. Rimo Černiaus paruošto Namų ir artimiausios aplinkos žodynelio.

Kviečia visas lituanistines mokyklas ruošti Vasario 16 minėjimus su pritaikyta programa.

LITUANISTIKOS SEMINARAS

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos Ryšių centras jau dabar pradeda ruošti programą ketvirtajam lituanistikos seminarui, kuris įvyks rugpiūčio 14-26 d. netoli Rochester, New York. Dėl platesnių informacijų kreiptis:

PLJS Ryšių centras,
2422 West Marquette Road
Chicago, IL 60629
Telf. (312) 476-0601

Morton kolegijoje, Cicero, Ill., bus dėstomas ir lietuvių liaudies kultūros kursas. Registracija pastate, 3801 Central Ave. Norį daugiau informacijų gali gauti telef. 656-8000, ext. 324.

VIENYBĖS NAMUOSE — BROOKLYNE IR APYLINKĖSE PABŪVOJUS

EDVARDAS ŠULAITIS

ŽURNALISTAS IŠ LIETUVOS

Brooklynas ir New Yorkas yra platus, tad norėjosi plačiau po jį apsižvalgyti. Čia su savo paslaugomis atėjo ne tik kol. Almus Šalčius, bet ir žurnalistas iš Vilniaus Jonas Lukosevičius, New Yorke atstovaujantis du laikraščius — Moscow News ir Tiesą. Jiedu mus per šimtus upių pervežė, (galimas daiktas, jog daugumoje per tas pačias, tik aplinkui), šimtus aukštų rūmų parodė, na, ir New Yorko linksmybių rajono nepažiopsnojo.

Lukosevičius šiuo metu savo laisvalaikiu, turbūt, nieko kito neveikia, kaip tik savo tautiečiams New Yorką rodinėja.

Jonas Lukosevičius

Pasak jo, dabar retai rasi savaitę, kad į New Yorką neatvyktų koks tautietis iš Lietuvos, čia užklydęs kaip kokios nors delegacijos narys ar šiaip gimines lankantis. Toks tuojau ir skambina Jonui, kad jis su savo mašina ten ar kitur jį paimtų ir pavežiotų. Taigi, Jonas dabar ir yra tapęs savotišku, neapmokamu tautiečių gidu New Yorke.

Tačiau ir jam pačiam tenka plačiau po Ameriką pakeliauti su įvairiomis žurnalistų grupėmis ar privačia iniciatyva, žinoma, jeigu gaunamas leidimas (žurnalistams iš Tarybų Sąjungos čia irgi yra gana nemaži suvaržymai). Dažnokai atvyksta jis ir į Chicago, kur jau spėjo susirasti nemaža draugų bei pažįtamų. Kuomet prezidentinis kandidatas Carteris prieš pat rinkimus važiavo Chicagon balsų medžioti, į jo palydovų — spaudos žmonių grupę pateko ir Jonas.

Apsilankėme ir Lukosevičiaus bute, kuris yra pačiame New Yorko viduryje — daugiaaukščiame pastate, visai netoli nuo Lincoln Centro. Nuoma gana "buržujska" — 400 dol. mėnesiui, nors pats butas dar gana kuklus pagal "buržujskus" standartus. Čia Lukosevičius įsikūręs su žmona Banga ir 13 metų sūneliu Dariumi, kuris jau spėjo gerokai pasiilgti savo draugų Lietuvoje ir laukia tos dienos, kada galės ten sugrįžti. Banga irgi nelabai prisitaikė prie čionykščių papročių bei standartų, nors jai, atrodo, kiek geriau sekasi. Tą vakarą jai buvo nelengva užduotis, nes ji svečiams norėjo pasirodyti, kaip toli pažengusi virimo mene. Ir, atrodo, ji savo egzaminą išlaikė visai nebloginai.

Kultūros židinys Brooklyne.

E. Šulaičio nuotr.

PRANCIŠKONAI IR JU KULTŪROS ŽIDINYS

Newyorkečiams yra nenauji, tačiau kitur gyvenantys tikriausiai nežino, jog visur taip populiariai skambantis New Yorko lietuvių Kultūros židinys yra Vienybės kaimynystėje. Vienybės "pilis" jau senokai gyvavo, kuomet tik 5 minučių (pamažėle einant) atstume lietuviai pranciškoni 1968 m. pabaigoje nupirko nuosavybę — 5 namus pagrečiui. Čia, kai kurias iš šių namų nugriovus, išaugo naujas pastatas, pavadintas Kultūros židiniu, kurio dedikacija buvo 1974 m. vasario 10 d.

Kultūros židinys New Yorke yra tas pats, kaip Chicagoje esantis Jaunimo centras. Tačiau pranciškoni gal yra kiek "turtingesni," ta prasme, kad jie leidžia savitraštį Darbininką, kultūros žurnalą Aidus, mėnesinį žurnaliuką — Sv. Pranciškaus Varpelį. Jie ten turi iširengę ir spaustuve, kurioje spausdina ne tik

savo leidinius, bet atlieka visa eilę spaudos darbų ir kitiems. Tuo tarpu lietuviai jėzuitai Chicagoje savos spaustuvės neturi — jie tik leidžia mėnesinį žurnalą Laiškai Lietuviams ir dvisavaitinį biuletinį Mūsų Žinios. Anksčiau ėjusį žurnalą Žvaigždę jie jau numarino.

Telefonu susisiekiu su dabartiniu Brooklyno lietuvių pranciškonų bosu kun. Paulium Baltakiu, buvome pakviesti aplankyti Kultūros židinį ir visus kitus prie jo prisiglaudusius pastatus. Kun. Baltakis, kurio oficiali pozicija yra Brooklyno vienuolyno viršininkas, buvo ir Kultūros židinio statybos vėjus pirmininkas. Tai gana jaunos išvaizdos vyras, savo energija primenantis Chicagos Jaunimo centro direktorių kun. Alg. Kežį, S. J. Tik skirtumas tas, kad tėvas Paulius labiau buvo susirūpinęs sportuojančių jaunimu ir, statant Židinį, jį tai atkreipė dėmesį, taip kad pagrindinė salė yra pritaikyta ir sporto varžyboms, ko Chicagoje nebuvo padaryta.

MAŽĖJA AUKOTOJŲ SKAIČIUS KANADOJE

IŠ TAUTOS FONDO KANADOS ATSTOVŲ PRANEŠIMŲ VLIKO SEIME

VLIKO seime Washington, D. C., Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirmininkas Juozas Vaičieliūnas 1976 gruodžio 4 pranešė, kad dabartinės sudėties Tautos Fondo atstovybė Kanadoje savo darbą pradėjo 1976 gegužės 21. Ją sudaro 8 nariai, kurių skaičiuje yra ir 4 apylinkių atstovybių pirmininkai ar įgaliotiniai. Į Kanados atstovybę įeina ir advokatas, atstovybės teisinis patarėjas. Atstovybė turi artimesnius ryšius su apylinkių atstovybėmis ir gali išvystyti našesnę bendradarbiavimą.

RĖMĖJAI IR SILPNESNI VEIKĖJAI

Kanadoje Tautos Fondą labiausiai remia vyresnioji lietuvių karta, kuri į Kanadą atvyko po Antrojo pasaulinio karo. Ji nėra gausi, nes jos dalis jau pasitraukė iš šio pasaulio, dalis yra pensininkai ir tik dalis dar dirbantieji.

Vidurinioji lietuvių karta, kuri į Kanadą atvyko savo vaikystėje, Tautos Fondą remia silpniau.

Dar silpniau Tautos Fondą remia jaunoji karta, kuri yra gimusi šiapus Atlanto. Ji daugiausia sukuria mišrias šeimas ir išnyksta iš lietuviško horizonto. Jei juos kartais pavyksta surasti, gauti auką Tautos Fondui, jiems pirmiau reikia išaiškinti, kas yra Tautos Fondas, VLIKas. Po to kartais iš jų gauni simbolinę auką, o kartais ir jos negauni, o tik išgirsti atsakymą, kad "mes esame gimę šiame krašte ir mums tos institucijos nereikalingos."

Pasitaiko ir tarp jaunų gerų lietuvių, bet jų pasitaiko mažai. Dėl to Tautos Fondo ateitis nėra šviesi. Pats Tautos Fondas neturi jokio atsargos kapitalo, kurs ir ateityje savo procentais papildytų Tautos Fondo išdą.

Tautos Fondo Toronto apylinkės atstovybės pirmininkas Antanas Firavičius savo pranešime paminėjo, kad per penkerius metus (tiek laiko

Gal tėvui Pauliui sportas yra arčiau prie širdies, kadangi jis eilę metų dirbo su lietuviams sportininkais, būdamas Toronte ir globodamas Aušros sporto klubą. Per sportą ir man su juo teko susipažinti, vis susitinkant tose vietose, kur tik vykdavo sporto varžybos. Tai turbūt, vienintelis lietuvis kunigas, kuris domisi sportu.

Tėvo Pauliaus vedami, aplankėme visas patalpas. Čia viena įdomybių yra ta, jog veikia gana gausi A. Miceikos vardo biblioteka. Čia posėdžiauja ir žaidžia jaunimas, savo kampelius turi skautai, ateitininkai, sportininkai ir vyrų choras Perkūnas. Šiose patalpose vyksta koncertai, parodos, suvažiavimai, susirinkimai. Gyvenimas verda rudenį, žiemą ir pavasarį, tik vasaros metu — ramiau.

Čia esančiame vienuolyne gyvena 14 pranciškonų — 9 kunigai ir 5 broliai, kurie eina įvairias pareigas — administracines, redakcines, religines ar visuomenines.

Savaitę prieš Vienybės 90 metų sukakties minėjimą Kultūros židinyje vyko programa, skirta paminėti lietuvių pranciškonų 25 metų veiklą New Yorke. Koncerto programą atliko populiariaji solistai iš Toronto — V. Verikaitis ir R. Strimaitis.

Tik Kultūros židinys turi daugiau problemų, negu Jaunimo centras Chicagoje. New Yorke arti Židinio gyvena gana nedidelis būrys lietuvių, o ten atstumai yra dideli, norint jį pasiekti. Taip pat ir pati vieta nėra gerame rajone ir netoliese jau kuriasi tamsesnės spalvos žmonės. Tokios problemos vis neleidžia nurimti ir kyla klausimas, kas bus po 10 ar daugiau metų.

Tačiau bent šiuo metu Kultūros židinys ir bendrai lietuviai pranciškoni atlieka nemažą kultūrinę ir religinę misiją New Yorko lietuvių tarpe, ir sunku įsivaizduoti, kas būtų, jeigu ten jų nebūtų.

jis pirmininkauja) surinkta \$66,300, (1976 — \$16,050).

Tautos Fondo aukų rinkimas kasmet sunkėja, reikalauja daugiau darbo bei jėgų. Vis daugiau tautiečių kas kartą rodo mažiau pareigos ir savo žodžio neištesė. Šiais metais Toronto apylinkės atstovybė išsiuntinėjo apie 900 laiškų, prašydama aukų. Buvo skambinama telefonais ir lankomasi namuose.

Lietuviai gerai įsikūrę

Dauguma lietuvių šiame kontinente gerai įsikūrę ir galėtų daug daugiau prisidėti savo aukomis Lietuvos laisvės kovoje.

Jei kiekvienas mūsų per metus atiduotų nors vienos dienos uždarbį Lietuvos laisvės kovai, mes surinktume pakankamai lėšų ir sudarytume VLIKui sąlygas tinkamai vykdyti Lietuvos laisvinimo darbus.

Šiuo metu Tautos Fondas Kanadoje atrodo tinkamai susitvarkęs. Tačiau kelia didelį rūpestį, kas bus ateityje (dauguma Tautos Fondo darbuotojų yra jau virš 60 metų amžiaus). Kai nebus kam rinkti, nebus aukų.

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

MOTERYS

Pradedant M. Paukštie, Vienybės įsteigėjos žmona, be kurios talkos ir paramos, galbūt laikraštis nebūtų gimęs, randame visą eilę moterų vienaip ar kitaip pasižymėjusių savo įnašais lietuvių ir Vienybei.

Marė Paukštienė, Vienybės Lietuvninkų įsteigėjos Juozo Paukščio žmona Marė, išgyvenusi su juo 13 metų ir mirusi dar pirma jo, turėdama vos 32 metus amžiaus, buvo kilusi iš Suvalkijos. Ji buvo gimusi Černikų šeimoje Vištytyje, Vilkaviškio aps.

Ji su Vienybės praeitimi taip pat surišta, kaip ir jos vyras. Kaip rašoma Vienybės Lietuvninkų 25 metų sukaktuviniame leidinyje, tų laikų žmonės pasakojo, kad visokiuose Vienybės Lietuvninkų varguose ir jos leidėjo nepasisekimuose ar susikirtimuose dėl priešų persekiojimo Marė daug prisidėjusi, dažnai suramindama savo vyrą ir sustiprindama jo energiją. Tačiau vargai, kuriuos jai prisiėjo pakelti dėl laikraščio nesėkmės, ir jai pakirto sveikatą.

Kotryna Dulkytė-Širvydienė, Vienybės redaktorių — Juozo Otto Širvydo žmona ir mūsų Vytauto Širvydo motina, gimė 1875 m., Lietuvoje. Ji su vyru buvo vienmėtė. Bendradarbiavo Vienybėje ir kituose laikraščiuose, veikė šalpos srityje. Buvo Moterų Globos Komiteto, veikusio prie Vienybės, pirmininkė. Kai kurios vienybietės — T. Klimienė, N. Kulbokienė, I. Mikolainienė ir kt., buvusios to komiteto narės Širvydienę maloniai prisimena. Grįžo su vyru į Lietuvą 1928 m. ir ten mirė 1963 metais.

Vienybe, 1977 m. vasario 4 d.

Johanna Baltrušaitienė (Želvienė), medicinos gydytoja, gimė New Yorke 1873 m. vasario 26 d. Spėjama, kad jos tėvai, Jonas ir Magdalena (Adomavičiūtė) Tamošauskai buvo pirmoji lietuvių pora susituokusi New Yorke 1872 metais. Johanna pradžios mokslą baigė New Yorke, toliau mokėsi Baltimorėje. Baigė Women's Medical kolegiją gydytojos — chirurgės laipsniu. Praktikavo Baltimorėj, Plymouth, Philadelphia ir Pittsburgh, Pa.

1888 m. su N. Želviu išsiskyrė ir 1909 m. ištekėjo už Juozo Baltrušaičio. Turėjo tris vaikus — sūnų dr. A. Želvį, dantistą Baltimorėje, dukrą Minervą Želvytę Magowan ir sūnų E. Baltrušaitį, minerologijos inžinierių.

Įvairiais slapyvardžiais rašė Vienybėje 1890—1907. Be literatūros vertimų, daug rašė sveikatos, vaikų auklėjimo ir lygių teisių moterims klausimais.

Dr. Johanna Baltrušaitienė

Vienybės Lietuvninkų 1911 m. metraštyje dr. Baltrušaitienė tarp kitko rašo:

“Tarpe visų smagių atsiminimų, kuriuos reikėtų čia pažymėti, smagiausia yra tasai: kad Vienybė Lietuvninkų visuomet rado vietos moterų, kartais, gana silpniems, raštams.

V. L. redaktoriai duodavo netik vietą tiems raštams, bet jiems kartais reikėdavo didelio kantrumo, kada taisė rašybą ir jie niekuomet silpnai rašytojai neištarė nei žodžio, kurio jos kiltas mintis išbaitytų.

Tokiu būdu Vienybė Lietuvninkų daugiau, negu bent kitas koks lietuvių laikraštis prisidėjo prie visuomeniško darbo; prie suorganizavimo kad ir į silpnutes organizacijas, iš kurių ilgainiu dar bus stipresni diegai; prie supažindinimo mūs su savo reikalais ir t. t.

Kiek mūsų moterys reikalavo pažangos Vien. Liet. niekuomet nedarė mums rubežiaus.

Ypatingai tos moterys, kurios kaip nors šį tą parašė į Vienybę Lietuvninkų, supras, kiek gero, širdingo ir prakilnaus pasišventimo dirbti saviems draugams ir tautos labai iššaukė redaktoriaus atsakymas: Tamstos raštelis tilps, geras; tik malonėkit rašyt tankiau.”

J. Baltrušaitienė mirė 1950 m. gruodžio 21 d.

Moterų Vienybės organizatorės, kai kurios buv. pirmininkės ir valdybos narės. Iš kairės [sėdi] pirmoji Moterų Vienybės pirmininkė Kazimiera Garšvienė [mirusi], Paulina Šimėnienė, buv. pirm. ir dabartinė vice-pirm., A. Strimaitienė [mirusi]. Antroje eilėje — buv. pirm. Marijona Strumskienė-Jokubaitienė buvusios vice-pirmininkės E. Atkočaitienė, I. Valukienė ir I. Trečiokienė — visos mirusios. Jos labai daug padėjo Vienybei finansiniai ir moraliai. Trūksta Viktorijos Schegaus, mirusi anksčiau.

Marija Aukštaitė (Radkevičiūtė-Navikavičienė) poetė, rašytoja, visuomenininkė gimusi 1896 m. liepos 18 d., Garliavos vl. Į Kanadą atvyko 1930 m. ir apsigyveno M ontrealyje, Kanadoje. Jos literatūrinio vardo “krikšto tėvas” buvo Juozas Tysliava. 1934 m. nuvykęs į Montrealį Tysliava aplankė M. Navikavičienę. Su ja išsikalbėjęs apie jos kūrybinį darbą, pasiūlė: “Turėjome rašytoją Žemaitė, kodėl Jums nerašyti Marijos Aukštaitės vardu?” Tas vardas taip prigijo, jog šiandien mažai kas žino jos tikrąją pavardę.

Marijos Aukštaitės “Montrealio Dienos” Vienybėje buvo labai plačiai skaitomos, ir kai atvyko į Vienybės auksinio jubiliejaus minėjimą, publika jai sukėlė didžiausias ovacijas. Jos dienoraštis “Išėivė” buvo atspausdintas J. Tysliavos mėnesiniam žurnale Lietuva.

Vienybės garbei 90 m. sukakties proga sukūrė poemą, kuri buvo patalpinta 1976 m. bal. 30 d. laidoje. Aukštaitė kasmet Vienybei suteikia ir piniginę auką. Tebegyvena Kanadoje, persikėlusį į Toronto.

Sekančiame numeryje daugiau

Ona Širvydienė [kairėje], Vytauto Širvydo žmona su V. Tysliaviene, Vienybės leidėja. Ona Širvydienė šiuo metu sunkiai serga ir gydoma Nashua, N. H. ligoninėje.

MASPETHO LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO VEIKLA

Maspetho Lietuvių Piliečių Klubas įkurtas 1910 m. spalio 22 ir yra bene vienintelis New Yorke klubas, kuris pergyveno visas Amerikos antrojo šimtmečio audras ir dabar atrodo, kad tikrai šves savo 70 metų, 75 metų ir 100 metų gyvavimo jubiliejus, drąsiai žengdamas į savo antrąjį šimtmetį.

Dabartinio prezidento R. Snolio dėka klubas yra labai veiklus. Dalyvauja visuose vietos paraduose, remia pinigais ir talka ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių organizacijas. Dalyvauja paraduose ir drąsiai neša Amerikos ir Lietuvos vėliavas.

Vaikų eglutė

1976 gruodžio 19 LPK surengė vaikams eglutę. "Peter the tramp" (Pijus Kazlauskas), Kalėdų senelio padėjėjas, susilaukė didelio vaikų dėmesio, kai iš savo maišo ištraukė paršiuką, nupeštą gaidį ir didelę riebią žuvį. Kalėdų senelis visus vaikus apdovanojo dovanomis.

Jaunieji ir jų suaugę palydovai lietuvišku svetingumu buvo vaišiniai visokiais valgiais, gėrimais. Svečius aptarnavo darbščios šeimininkės: Evā, Carol, Mariane ir Pat (LKP prezidento žmona).

Iš viso buvo šimtas vaikų. Sekite lietuvišką spaudą ir MLPK veiklą, kad kitą metą šios progos su mažiukais nepraleistumėte.

Eglutės reikalui klubas suruošė išlaimėjimus ir kitas lėšas (daugiau nei pusę) padengė iš savo išdo. Nei jaunieji, nei suaugusieji už dovanas ir vaišes nereikėjo nieko mokėti.

Nauja valdyba

1977 vasario 5 klubas ruošia savo naujosios valdybos prisaiškinimo iškilmes ir po to — balių. Pradžia 9:30 v. v.

Naujoji valdyba išrinkta 1976 gruodžio 12. Jos sąstatas toks: prezidentas — Richard Snolis, viceprezidentas Albert Roberts, sekretorius Kazimieras Vainius, išdininikas Charles Sable, finansų sekretorius — Pijus Kazlauskas, direktoriai: Petras Tauras, Albinas Sakalas, išdo globėjai: Povilas Sakal, Charles Antonetti, Jonas Kriaučiūnas. Maršalas — Antanas Banys.

Minėjo Klaipėdos krašto prijungimą

Klaipėdos krašto prie Lietuvos prijungimo paminėjimas įvyko sausio 16 d. Woodhaven, N. Y. Nežiūrint sniego ir šalčio, Mažosios Lietuvos likimu sudomėjusių dalyvavo gražus būrys.

Paskaitą skaitė klaipeidiškis dr. Jonas Stiklorius apie Liudviką Režą, 200 metų jo gimimo sukakties proga. Prelegentas sugebėjo parodyti Prūsų Lietuvos kultūrinę ir politinę veiklą per 500 metų.

Kalbėjo ir Lietuvos Tyrimo Instituto New Yorke pirmininkas Juozas Audėnas. Jis supažindino su instituto išleistomis knygomis, ypač plačiai su Lithuania Minor. Knyga — atskirų autorių studijinių straipsnių rinkinys. Kitos studijos: dr. A. Budreckio apie lietuvių pulką kaizerinėje kariuomenėje. Dr. Rėklaičio apie Mažosios Lietuvos kartografi-

18

Kviečiame į balių

Visi lietuviai nuoširdžiai kviečiami tame baliuje dalyvauti. Geras lietuviškas maistas, lietuviškas (Gutausko) orkestras, geri amerikoniški gėrimai. Stalui duodamas butelis degtinės, alus nemokamai. Įėjimo kaina tik 8 dol.

Šiaip klubas organizuoja balius kas mėnesį, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėnesius. Baliai vyksta kiekvieną mėnesio pirmą šeštadienį.

Tie, kurie nori tuose baliuose dalyvauti, prašomi laiku paskambinti į klubą (212) 429-9866. Adresas: 69-63 Grand Ave., Maspeth, N. Y. 11378. Į tuos parengimus visi bilietai parduodami iš anksto. Kurie vėlinasi, turi laukti kito mėnesio. Kaina kol kas vis ta pati — 8 dol. asmeniui.

MLPK jau daugelį metų tarnauja kaip vyresniųjų piliečių užėiga. Čia jie susirenka pakortuoti, įvairiom temom pasikalbėti, išgerti vieną kitą stiklą alaus ar degtinės, pasiklausti lietuviškų plokštelių. Pietų metu baro vedėjas Petras Lisauskas, kuris šiame bare dirba 45 metus, juos nemokamai vaišina lietuviškom dešrom, sūriu, skilandžiu, duona, sriuba.

Pas Petrą Lisauską galima gauti nusipirkti lietuviškos duonos, sūrio, dešrų, pyrago, silkių, kiaušinių, atvežtų iš farmos.

Kviečiame būti klubo nariais

Maspetho Lietuvių Piliečių Klubas laukia ir kviečia visus lietuvius stoti nariais į jų klubą. Nario mokeskis — 5 dol. metams. Be to, klubo narys gauna alu už 15 centu stiklą, stipresnius gėrimus daug pigiau nei kitur.

Narys taip pat dar gauna 50 dol. besąlyginį gyvybės draudimą. Jis galioja tuoj pat nuo įstojo dienos.

Klubas taip pat gauna po keletą lietuviškų laikraščių, kuriuos ten galima paskaityti.

Taigi, iki kito greito pasimatymo Maspetho Lietuvių Piliečių Klube (Lithuanian Citizen's Club), 69-63 Grand Ave., Maspeth, N. Y. 11378. Tel. (212) 429-9866.

Kazimieras Vainius

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

HAVEN REALTY

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudas, federalinių ir valstybių Income Tax; užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, kreipkitės į

JOSEPH ANDRUSIS

87-09 Jamaica Ave.,

Woodhaven, NY 11421

Tel. VI 7-4477 — Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

WINTER GARDEN TAVERN

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITO-
KIOMS PRAMOGOMS. BE TO,
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Telefonas: Virginia 6-1800

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

Vienybės namas [iš Sunnyside ir Miller Ave. pusės] paskendęs sniege.

Sniegas ir šaltis kankina Amerika

Atkelta iš 1 psl.

metyje užšalo net Baltimorės uostas. Jungtinių Valstijų šiaurės rytuose sniego sluoksnio storis matuojamas pėdomis, ne coliais!

Nepaprastai dideli šalčiai sutrikdė daugumos JAV rytinių valstijų aprūpinimą gamtinėmis dujomis. Federalinė energetikos komisija turėjo sudaryti specialią nepaprastą grupę, kuri ištisą parą kontroliuotų, kaip tiekiamas šis kuras. Dujų tiekėjai privalo informuoti grupę apie išskylančias problemas. Artimiausiems dviem mėnesiams atšauktos visos federalinės taisyklės, reguliuojančios Jungtinių Valstijų aprūpinimą dujomis ir dujų kainas.

Pirmą kartą istorijoje pasnigo Bahamų salose. Garsiuosiuose paplūdimiuose sniegas užklupo tūkstančius turistų su maudymosi kostiumais. Visur kelios dienos buvo uždarytos mokyklos. Šalčius lydi audra jūroje, kuri nuskandino keleto laivų. Vėjo greitis siekė net 65 mylias per valandą.

Didelis potvynis paralyžiavo gyvenimą Jakartoj. Tai buvo vienas didžiausių potvynių šimtmečiuje. Vanduo apsėmė du trečdalius Indonezijos sostinės. Visą parą siautėjo tropinė liūtis, todėl susidarė vandens srautai, kurie centriniuose miesto rajonuose buvo 6 pėdų gylio.

Prezidentas Carter New Yorko ir Pensilvanijos valstybes paskelbė nelaimės ištiktomis, ir joms bus suteikta federalinė pagalba. Tą patį paskelbė ir Floridai.

Dėl sniego pūgos ir energijos trūkumo užsidarius daugeliui įmonių, be darbo buvo 1.5 mil. darbininkų. Dešimtyje valstijų dėl šalčio ir sniego užregistruotos 45 mirtys.

Blogiausia padėtis ir labiausiai trūksta dujų ir šildymo alyvos Ohio, Pensilvania ir New Jersey valstijose. Ohio ir Indianoje uždarytos visos mokyklos, o New Yorke uždarytos dar ne visos, tik dujomis šildomos.

Floridoj vaisiams ir daržovėms padaryti šalčio nuostoliai skaičiuojami 358 mil. dolerių.

Siūlo pakeisti "Amerikos Balso" statusą

Atkelta iš 1 psl.

Pirmieji savo memorandume, Carterio atstovams įteiktame dar lapkričio mėn., prašė, kad Agentūra nebūtų panaikinta, bet kad ji "gautų naujo kraujo" ir būtų dar labiau praplėsta. Šie randa pritarėjų ir Valstybės departamente bei diplomatų organizacijoje. Tuo tarpu "Amerikos balso" vadovybė tvirtina, kad jų radijo programos dabar su žiniomis turi daugiau sunkumų, negu prieš ketverius metus, ir norėtų turėti daugiau savarankiškumo.

Kaip ten bebūtų, visi, dalyvaujantys diskusijose dėl Informacijos Agentūros reformų, sutinka su tuo,

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.

kad "Amerikos balsas" turi veikti kaip oficialus radijas, aiškiai ir efektingai atstovaujantis JAV politikai. O dėl radijo savarankiškumo, ar jo stokos, kalbama kito įstato šviesoje, būtent, kad "Amerikos balso" diskusijos ir nuomonių pareiškimas dėl oficialios politikos būtų atsakingas, o žinios — tikslios, objektyvios ir pilnos.

Jei taip atsitiktų, kad "Amerikos balsas" gautų daugiau savarankiškumo, nesvarbu ar tai įvyktų, panaikinus Informacijos Agentūrą, ar kaip kitaip, atrodo, iš to būtų tik naudos tiems, kurie tų transliacijų klausosi, o ypač asmenims, gyvenantiems už geležinės uždangos.

Karolis Pečiulis sulaukė 100 metų

Sausio 9 Cherry Valley Grange Hall paminėtos LLD 78-osios ir LDS 38-osios — nario šimtosios gimimo metinės. Jubilatas Karolis Pečiulis (Carl Pechuls). Jo pergyventas šimtmetis labai sudėtingas, audringas. Karolis Pečiulis gimė 1877 m. sausio 6 Rasčių dvare, Ukmergės apskr. Seimoje augo dešimts vaikų. Karolį tik 7 metų tėvai išleido pas ūkininką piemenauti.

16 m. amžiaus Karolis vyksta į Ukrainą, į Kijevo miestą, susirasti pelningesnę darbą. Nusivylęs — grįžta į Lietuvą.

Vyksta prie Baltijos jūros, į Liepojos miestą. Čia kiek geresnė laimė — gauna sargo darbą.

Sunkūs buvo laikai. Caro represija. Knygos bei laikraščiai lietuvių kalba buvo uždrausti, persekiojama ir pati kalba.

Pečiuliui nebuvo progų išgyti net pradinio mokslo. Jis bando lavintis pats per save, pramokdamas skaityti ir rašyti.

Karolis įstoja į slaptai veikusią socialistų partiją. Prasideda Karolio, kova prieš carizmą, išnaudojimą.

1905 m. streikų ir demonstracijų išstojimai prieš caro despotizmą ir išnaudotojus Lietuvoje ir Latvijoje neapsiėjo be aukų ir kraujo praliejimo. Ziauriai buvo puolami ir terorizuojami Liepojos socialistai.

Karolis su dviem draugais 1906 m. išgavo į prielaukoje stovėjusį Anglijos prekinį laivą. Sumoka pečkuriui 20 rublių, kad leistų į anglių sandėlį, kad galėtų slaptai nuvykti į Skotiją. Tik šeši mėnesiai kai Karolis ir buvo vedęs.

Skotijos socialistai jį sutiko draugiškai.

1907 m. atvyksta į Biddeford, Maine. Dirba už 14 centų per valandą. Būdamas neišlaidingas ir dirbdamas ilgas valandas, susitaupeš pinigų, atsikviečia savo žmoną su jauna dukryte Christina ir žmonos seserį.

Vėliau iš Lietuvos atvyko Karolio trys broliai, trys seserys, žmonos du broliai ir keturios seserys.

1921 m. visa Pečiulių šeima persikelia gyventi į Los Angeles, Cal. Karolis Pečiulis, kaip pavyzdingos šeimos tėvas, didžiuojasi išauklėjęs gražią šeimą: dukterį

Karolis Pečiulis

Christiną Karvelis ir tris sūnus — Alfonsą, Adolfą ir Karolį. Turi 8 anūkus ir 17 proanūkių. Laike Antrojo pasaulinio karo visi trys sūnus tarnavo JAV kariuomenėje.

Vyresnysis sūnus Alfonsas tarnavo aviacijoje. Dabar jau išėjęs į pensiją. Gal bus vienintelis lietuvių imigranto sūnus, atsiekęs tokį aukštą JAV orlaivyno generolo laipsnį.

Vienas anūkų perskaitė Beaumont miesto mero proklamaciją. Minėjime kalbą pasakė anūko perstatytas Vladas Raila, Karolio ir šeimos artimas jau per 32 metus. Kalbą skaitė angliškai, detališkai supažindindamas su jubilato brandaus gyvenimo nužingsniuotu visu šimtmečiu.

Dalyvavo apie 150 žmonių.

MIRĖ KUN. ANTANAS JUŠKA

Sausio 17 d. kun. Antanas Juška, žengdamas į rūšį, paslydo ir nuvirto nuo laiptų, labai sunkiai susižeisdamas. Nugabentas į šv. Kryžiaus ligoninę be samonės. Ten mirė sausio 23 d.

Velionis buvo gimęs 1913 m. Vadoklių valsčiuje, baigęs Kauno kunigų seminariją, Vytauto D. universiteto teologijos fakultetą ir Romos Gregorianumo universitete gavęs daktaro laipsnį.

Velionis reiškėsi lietuvių visuomeniniame gyvenime. Vokietijoje jis buvo Ravensburg lietuvių kolonijos kapelionas, Amerikoje bendradarbiavo spaudoje.

Juozas Kavaliauskas

L Aidotuvių Direktorius

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

JOSEPH J. GARSZVA

Laidotuvių Direktorius

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas 846-1970

VIENYBĖ

Vasario 16-osios proga, vasario 16 d., trečiadienį, per Cable TV kanalą J, 8:30 val. vakare, bus transliuojamas pusvalandžio programa, kurioje dalyvaus Lietuvos Gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis, Sabalis ir Daiva Kezienė. TV laiką išrūpino Kęstutis Miklas, BATUNO pirmininkas. Angliškai kalbantys žiūrovai bus supažindinti su Lietuvos praeitimi ir dabartimi. Vasario 19 d. Cable TV Channel C 9 val. vakare transliuos BATUNO parengtą programą apie bažnyčios persekiojimą Lietuvoje ir kituose Baltijos kraštuose. Iš lietuvių toje programoje dalyvaus Daiva Kezienė ir kun. K. Pugevičius. Ta pati programa per tą pačią stotį bus pakartota vasario 25 d. 4 val. popiet.

Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 Kuopa pirmajame šių metų susirinkime sausio 23 d. išklusė valdybos pranešimų apie praeitį metų veiklą ir 1977 metams perrinko tą pačią valdybą, išskyrus izdininką. E. Bublaitienei iš tų pareigų atsisakius, nauju izdininku išrinktas Valteris Sleivys. Valdybai ir toliau pirmininkauja Bronė Spūdienė, vicepirmininku yra adv. Stp. Briedis, sekr. Antanas Sateika, fin. sekretorium Jonas Galinis ir izdo globėjais Marytė Vasilka ir Albinas Sakalas. Kaip kasmet, taip ir šiemet Kuopa nutarė rengti tradicinį Margučių balių ir Dariaus ir Girėno minėjimą. Užbaigus svarstyti Kuopos reikalus, rašytojas Juozas Petrėnas kalbėjo apie Povilą Kriaučiuką, prieš metus mirusį Kuopos narį.

Kęstutis Miklas, BATUNO pirmininkas, pakviestas pagrindiniu kalbėtoju Vasario 16 minėjime Clevelande vasario 20 d.

Muzikas Algirdas Kačanauskas, ilgesnį laiką gulėjęs Cabrini ligoninėje New Yorke, grįžo namo ir sveiksta dr. A. Snieskos priežiūroje.

Lietuviškas užgavėnes ruošia L. K. Moterų S-gos 29 Kuopa vasario 13 Apreiškimo parapijos salėje. Pradžia 12 val. Įėjimo auka — \$5.

Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 Kuopos susirinkimo dalis su valdyba sausio 25 d., paminėję savo nario

Kriaučiuko mirties sukaktį. Ant stalo velionio portretas.

Pranui Vainauskui, ilgamečiui Lietuvos krikščionių demokratų sąjungos atstovui VLIKe, per pastaruosius trejus mėnesius padarytos trys sunkios operacijos. Dabar sveiksta.

Pr. Vainauskui sausio 26 sueina 78 metai. 1919 m. besikuriančios Lietuvos kariuomenės savanoris, 1923 Klaipėdos krašto sukilimo dalyvis, 1941 kilusios iš Tautos sukilimo prieš Tar. Sąjungos okupaciją Laikinosios Lietuvos vyriausybės prekybos ministras, vėliau savo partijos atstovas VLIKe.

Antanas Varnas ir **Regina Žymantaitė** sausio 10 d. New Yorke apsilankė pas ambasadorių Angier Biddle Duke, kuris daug padėjo, kad būtų leista iškabinti mieste Aleksandro Kuršiaus memorialinė lenta. Jos atidengimas buvo liepos 4 d., kai Amerika šventė 200 metų nepriklausomybės šventę. Lentos įrengimu ir visom atidengimo iškilimėm rūpinosi ALTa, kuriai pirmininkavo Antanas Varnas.

Rengėjų vardu dabar apsilankę ir padėkėję ambasadoriui A. B. Duke už visą pagalbą, įteikė padėkos laišką ir trijų Lietuvos prezidentų medalių, kuris yra įdėtas į specialų stovą.

Ambasadorius pranešė, kad medalių ir laišką jis išstatys Duke universiteto bibliotekos parodoje.

GREAT NECK, N. Y.

LB Great Necko apylinkė ruošia minėjimą vasario 26 Elks B. P. O. E. Lodge 1543 salėj, 47 Grace Ave., Great Neck.

Pagrindinis kalbėtojas M. Gelžinis. Meninę programą atliks jaunimas.

PATERSON, N. J.

Vasario 16 šventės minėjimas

LB apylinkė Lietuvos nepriklausomybės minėjimą rengia vasario 13, sekmadienį, 2 val. popiet, Sv. Kazimiero parapijos salėje. Į minėjimą, kaip ir kitais metais, pažadėjo atvykti ir Patersono miesto meras Lawrence Kramer.

Rašytojas Algirdas Landsbergis skaito savo kūrybą Vaižganto Klubo kultūrinėje popietėje sausio 30 d. Kultūros židinyje Brooklyne. Kartu vyko ir ekslibrisų paroda, kurioje buvo išstatyti dail. Juozo Sodaičio sukurti ekslibrisai daugeliui New Yorke ir jo apylinkėse bei kitose kolonijose gyvenančių lietuvių. Apie lietuviškus ekslibrisus Sodaitis klausytojams pateikė įdomią paskaitą.

Dail. Juozas Sodaitis [k.] Vaižganto klubo popietėje Kultūros židinyje sausio 30 d. kalbasi su VLIKO pirmininku dr. K. Valiūnu, kuris laiko jam Sodaičio sukurtus ekslibrisus.

Leonas Karmazinas vasario 2 išskrido į Australiją, kur Adelaidėje dalyvaus Vaidilos teatro pastatyme. Veikalas skiriamas Vasario 16 paminėti. Iš Australijos grįžta kovo 4.

NAUJI BANKO NAMAI

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Draugija (Schuyler Savings and Loan Association of Kearny, N. J.) stato naujus moderniškus namus Davis Avenue, Kearny, N. J. Juose bus įkurdinta banko įstaiga. Darbai jau vyksta. Pamatai ir pirmo aukšto sienos jau išmūrytos. Pradedama antrojo aukšto statyba. Pastatai ir visi įrengimai turėtų būti baigti ši pavasarį. Projektą sudarė architektas Jonas Nakrošis.

Bankas, būdamas prityrusių lietuvių rankose, vadovaujant prof. dr. Jokūbui Stukui, daro didelę finansinę pažangą. Banko aktyvas (assets) 1976 gruodžio 31 pasiekė \$12,300,000.

Kaukių balių vasario 19 praves aktorius V. Žukauskas. Kaukių įvertinimo komisiją sudaro Marija Žukauskienė, Nijolė Ulėnienė, Jūratė Veblaitytė-Litchfield, Paulius Jurkus ir Jonas Rūtenis. Bus penkios premijos. Pirmoji — \$100. Premijų mecenatė — E. Mickeliūnienė.

Vitas Dėdinas su žmona ilgesniam laikui tarnybos reikalais išvyko į Turkiją.

Vienybė, 1977 m. vasario 4 d.